

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 8 . 1967 - Sayı : 12670)

No.
926

Kabul tarihi
27 . 7 . 1967

BİRİNCİ KISIM

Genel esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I - Kapsam

MADDE 1. — Bu kanun, Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subaylar, astsubaylar ile harb okulları, fakülteler, yüksek okullar ve astsubay okullarında öğrenim yapan asker öğrencilere uygulanır.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli diğer asker ve sivil kişiler kendi özel kanunlarına tabidirler.

II - Amaç

MADDE 2. — Bu kanun subayların, astsubayların ve askerî öğrencilerin; sınıflandırılmalarını, yetiştirilmelerini, atanmalarını, terfilerini, görev ve yükümlülüklerini, taltiflerini, maaşlarını, tazminat ve ödenekleri ile diğer özlük haklarını düzenler.

III - Tarifler

MADDE 3. — Bu kanunda yer alan bazı kavramların anlamları aşağıda gösterilmiştir :

- a) Rütbe : Subayların ve astsubayların ilk subaylığa veya astsubaylığa başlamada ve bekleme süreleri sonunda bu kanun gereğince kazanacakları askerî unvanlardır.
- b) Nasıplı : İlk subaylığa, astsubaylığa ve bir rütbeden sonraki rütbeye terfide yeni rütbenin normal bekleme süresinin başlama tarihidir.
- c) Kıdem : Belli bir rütbeye nasıplı tarihten itibaren o rütbede hizmet süreleri veya aynı nasıplılar arasında yeterlik bakımından üstünlük sırasındır.
- d) Normal bekleme süresi : Subayların ve astsubayların rütbe terfilerine hak kazanabilmeleri için her rütbede bekleyecekleri süredir.
- e) En az bekleme süresi : Subayların ve astsubayların normal bekleme süresinden noksan bekleyecekleri süredir.
- f) En çok bekleme süresi : Subayların ve astsubayların buldukları rütbede en çok kalabilecekleri süredir.
- g) Terfi yılı : Her yılın 30 Ağustos tarihinden başlayıp ertesi yılın 30 Ağustos tarihine kadar geçen süredir.
- h) Kademe bekleme süresi : Subayların ve astsubayların kademe terfileri için her kademe bekleyecekleri en az bir terfi yılıdır.
- i) Kademe terfi : Kademe bekleme süresi sonundaki maaş artışıdır.
- j) Yeterlik : Ahlâkî, askerî, meslekî, zihnî kifayet ve üst rütbeye liyakattir.
- k) Yeterlik derecesi : Sicil notu ortalamasına ve değerlendirme kurullarının değerlendirmesine göre aynı sınıf ve rütbede terfi sırasında olan subayların ve astsubayların kendi aralarındaki derecelenmeleridir.

1) Yeterlik grubu : Yeterlik derecelerine ve yeterlik grupları yüzdelerine göre aynı sınıf ve rütbede terfi sırasında olan subayların ve astsubayların ayırdedildikleri gruplardır.

m) Sicil notu : Sicil raporlarında birinci ve ikinci sicil üstlerince verilen notların ortalamasıdır.

n) Sicil notu ortalaması : Subayların ve astsubayların bekleme sürelerine ait muteber sicil notlarının ortalamasıdır.

o) Değerlendirme notu : Değerlendirme kurulu üyelerinin verdikleri notların ortalamasıdır.

p) Yeterlik notu : Sicil notu ortalaması ile değerlendirme notunun toplamıdır.

r) Sicil tam notu : Sicil raporlarında yazılı nitelikler için sicil yönetmeliğinde gösterilecek en yüksek notların toplamıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve sorumluluklar

I - Görev ve sorumluluk

MADDE 4. — Silâhlı Kuvvetlere mensup subayların ve astsubayların görev ve sorumlulukları 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliği ile diğer kanun, tüzük, yönetmelik, talimat ve talimnamelerinde gösterilir.

II - Mal bildirimini

MADDE 5. — Subay ve astsubaylar, kendile iyle eşlerine ve velâyetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca mal bildiriminde bulunurlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel haklar

I - Uygulama isteme hakkı

MADDE 6. — Subaylar, astsubaylar ve askerî öğrenciler, bu kanuna ve bu kanuna dayanılarak çıkan tüzük ve yönetmeliklerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler.

II - Güvenlik

MADDE 7. — Kanunlarda ve kanunlara dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklerde yazılı haller dışında, subaylığa, astsubaylığa ve askerî öğrenciliğe son verilemez; aylık ve diğer hakları elinden alınamaz.

III - Emeklilik

MADDE 8. — Subayların, astsubayların ve askerî öğrencilerin özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emeklilik hakları vardır.

IV - Çekilme

MADDE 9. — Subaylar ve astsubaylar bu kanunda belirtilen esaslara göre subaylıktan veya astsubaylıktan çekilebilirler.

V - İzin

MADDE 10. — Subayların ve astsubayların sıhhi izin süreleri ve diğer izinleri hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Subaylar

BİRİNCİ BÖLÜM

Kaynak ve yetiştirme

I - Kaynak

MADDE 11. — Muvazzaf subay kaynakları :

- a) Harb okulları,
- b) Fakülte ve yüksek okullardır.

a) Harb okulları

MADDE 12. — Harb okullarının kuruluşu, işleyişi ve bu okullara giriş şartları, yetiştirilme usulleri ve diğer hususlar özel kanununa göre yürütülür.

b) Fakülte ve yüksek okullarda yetiştirme

MADDE 13. — Silâhlı Kuvvetlerin harb okullarında yetiştiremediği diğer sınıf subayları, fakülte ve yüksek okullarda yetiştirilir. Ancak yurt içinde fakülte veya yüksek okulu mevcudolmayan branşlar için yurt dışına öğrenci gönderilir. Yurt içi ve yurt dışındaki fakülte ve yüksek okullarda :

- a) Liseleri bitirerek üniversite ve yüksek okullara devam hakkını kazanmış olanlardan,
- b) Lüzum ve ihtiyaç duyulduğunda; fakülte ve yüksek okullarda okudukları sınıfı başarı ile geçen ve Silâhlı Kuvvetler namına okumak isteyen öğrencilerden, seçilenler askerî öğrenci olarak öğrenim yaparlar.

II - Fakülte veya Yüksek Okulu bitirenlerden muvazzaf subay olma

MADDE 14. — Üniversitelerin çeşitli fakültelerini veya yüksek okulları bitirenlerden, muvazzaf subay olmak için başvuranlar, yirmiyedi yaşından büyük olmamak ve diğer nitelikleri de haiz bulunmak şartı ile ihtiyaçta varsa; Türk Silâhlı Kuvvetlerinin harb okullarında yetiştiremediği sınıflarda muvazzaf subaylığa nasbedilebilirler.

Üniversitelerin çeşitli fakültelerini veya yüksek okulları bitirerek muvazzaf subay olmak için başvuran astsubaylar da, otuz yaşından büyük olmamak ve diğer nitelikleri de haiz bulunmak şartı ile, ihtiyaç da varsa; öğrenimlerinin ilgilendirildiği sınıflarda teğmen rütbesi ile muvazzaf subaylığa nakledilebilirler. Bunlar, terfi ile astsubaylıkta almakta oldukları aylık derecesine ulaşmaya kadar, müktesep hakları olan aylıkları almaya devam ederler.

357 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

Bu kişiler, muharip sınıf subaylığa nakledilemezler.

a) Askerî eğitim

MADDE 15. — Silâhlı Kuvvetler veya kendi hesabına üniversitenin çeşitli fakültelerini veya yüksek okulları bitirenler muvazzaf subay nasbedilmeden evvel askerî bir eğitime tabi tutulurlar. Başarı gösteremiyenler mütaakıp dönem eğitime katılırlar.

b) Askerî öğrencilerin özlük ihtiyaçları

MADDE 16. — Fakülteler veya yüksek okullarda Silâhlı Kuvvetler hesabına okuyan askerî öğrencilerin ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır.

c) *Askerî öğrencilikten çıkarılma*

MADDE 17. — Fakültelerde veya yüksek okullarda Silâhlı Kuvvetler hesabına okuyan öğrenciler aşağıdaki hallerde askerî öğrencilik niteliğini kaybederler :

- a) Bu kanun hükümlerine göre çıkarılacak yönetmelikte tesbit edilecek ahlâk notunu kaybedenler,
- b) Yönetmelikte belirtilecek esaslar dâhilinle, askerî öğrenci niteliğini kaybettiklerine dair disiplin kurullarınca haklarında karar verilenler,
- c) Öğrenimlerini, bu kanuna göre çıkarılacak yönetmelikte belirtilecek süreler içinde tamamlayamayanlar,
- d) Sağlık kurullarınca verilecek raporlara istinaden, sağlık durumları sebebiyle askerî öğrenci olarak öğrenimine devam imkânı kalmıyanlar,
- e) Mahkeme kararı ile öğrencilik hukukunu kaybedenler,
- f) Fakülte ve yüksek okullarca öğrencilik hakkı sona erdirilenler.

d) *Çıkarılanlar hakkında yapılacak işlem*

MADDE 18. — 17 nci madde gereğince askerî öğrenci niteliğini kaybedenlerin ilişkileri kesilir.

- a) Sağlık sebepleri dışında ilişkileri kesilenlere, Devlet tarafından yapılan masraf faizi ile birlikte ödettirilir.
- b) Fakülte veya yüksek okul öğrencilerinden 17 nci maddenin a, b, c, e ve f bendleri gereğince askerî öğrencilik niteliğini kaybedenler, muvazzaf subay olarak tekrar Silâhlı Kuvvetler hizmetine alınmazlar.
- c) Bu maddenin (a) bendi gereğince askerî öğrencilik niteliğini kaybederek ilişkileri kesilen öğrencilerin, Devlete olan borçları askerlik hizmetleri süresince tehir edilir.

III - *Yedek subaylıktan muvazzaf subaylığa geçme*

MADDE 19. — Fakülteleri veya yüksek okulları bitirerek Silâhlı Kuvvetlerde askerlik hizmetine başlayan ve yedek subay okuluna girişlerinde yirmiyedi yaşından büyük olmayan yedek subaylardan muvazzaf subaylığa geçmek isteyenler 14 ncü maddede yazılı şartlar dâhilinde muvazzaf subaylığa nakledilebilirler.

Terhislerini mütaakıp başvuranların muvazzaf subaylığa nakilleri yapılmaz.

IV - *Yönetmelikte tesbit edilecek hususlar*

MADDE 20. — Fakültelerde veya yüksek okullarda askerî öğrenci olarak okutulacakların giriş şartları, görev ve sorumlulukları, askerî öğrencilikten çıkarılma ile ilgili işlemler, fakülte veya yüksek okullarda en çok öğrenim süreleri, askerî eğitime ait hususlar, fakülte veya yüksek okul mezunları ile yedek subaylık hizmetini yapmakta olanlardan istekli bulunanların muvazzaf subaylığa nasbedilmelerinde aranacak nitelikler ve diğer hususlar bir yönetmelikle tesbit olunur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Subayların sınıflandırılması

I - *Subay sınıfları*

MADDE 21. — Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup kara (Jandarma dâhil), deniz ve hava subaylarının sınıfları ve bu sınıflardan hangilerinin muharip, hangilerinin yardımcı sınıflara dâhil bulunduğu aşağıda gösterilmiştir :

a) Kara Kuvvetlerinde :

1. Muharip sınıflar : Piyade, süvari, tank, topçu, istihkâm, muhabere, jandarma.
2. Yardımcı sınıflar : Ulaştırma, levazım, harita, ordudonatım, personel, tabip, eczacı, dış tabibi, kimyager, veteriner, yüksek mühendis, mühendis, askerî hâkim, maliye, öğretmen, bando, teknisiyen, sağlık, sıhhiye teknisiyeni, din işleri.

b) Deniz Kuvvetlerinde :

1. Muharip sınıflar : Güverte, makina, lâyn, deniz piyade, deniz istihkâm.
2. Yardımcı sınıflar : İkmal, hidrografi, ordudonatım, tabip, eczacı, dış tabibi, kimyager, yüksek mühendis, mühendis, askerî hâkim, maliye, öğretmen, bando, teknisiyen, sağlık, sıhhiye teknisiyeni, din işleri.

c) Hava Kuvvetlerinde :

1. Muharip sınıflar : Pilot, seyrüsefer, hava yer, piyade, istihkâm, muhabere, füze.
2. Yardımcı sınıflar : Ulaştırma, levazım, ordudonatım, personel, tabip, eczacı, dış tabibi, kimyager, veteriner, yüksek mühendis, mühendis, askerî hâkim, maliye, öğretmen, bando, teknisiyen, sağlık, sıhhiye teknisiyeni, din işleri.

II - Sınıflandırma

MADDE 22. — Askerî öğrenciler ve subaylar test ve mülakat sonuçlarına, beden kabiliyetlerine, isteklerine ve kadro ihtiyaçlarına göre iki şekilde sınıflandırılırlar :

- a) İlk sınıflandırma,
- b) Yeniden sınıflandırma.

a) İlk sınıflandırma

MADDE 23. — Harb okulları öğrencilerinin sınıflara ayrılması, sınıfların kadro ihtiyacına göre ilk sınıflandırma işlemi ile yapılır.

b) Yeniden sınıflandırma

MADDE 24. — Subaylar, aşağıdaki durumlarda yeniden sınıflandırılırlar :

a) Sıhhi sebepler :

Sağlık durumları mensuboldukları sınıfın hizmetine elverişli olmadığı hakkında usulüne göre sağlık kurulu raporu alanlar, sınıflandırma kurullarınca beden kabiliyeti ve sınıflandırma yönetmeliği esasları dâhilinde uygun görülen sınıflara geçirilirler.

Beden kabiliyeti yönetmeliği ve sınıflandırma işlemi neticesinde, birden fazla sınıfta hizmet etmesi uygun görülenler bu sınıfların ihtiyacı da varsa, istedikleri sınıflara geçirilirler.

b) Uçuştan ayrılanlar :

Uçuculuk niteliğini kaybeden veya uçmak istemiyen hava subayları yeniden sınıflandırılırlar.

c) Özel hizmet niteliğini kaybedenler :

Denizaltı, dalgıç, kurbağa adam, sualtı komando birliklerinde ve denizdeki patlayıcı maddeleri zararsız hale getiren personelden, özel hizmet niteliklerini kaybeden subaylar,

Yeniden sınıflandırılırlar.

d) İkinci bir tahsil yapanlar :

Subay iken Silâhlı Kuvvetler hesabına üniversite veya yüksek okullardan birini bitirenler tahsilleri ile ilgili sınıflara geçirilebilirler.

e) İdarece görülecek lüzum üzerine :

1. Sınıflandırma hatası sebebiyle yeterlik düşüklüğü gösterdiği sınıflandırma kurullarının tetkik ve teklifi ile anlaşılan teğmenler,

2. Kuruluş ve kadro değişiklikleri sebebiyle veya idarece görülecek lüzum üzerine, sınıflarının değişmesi icabeden subaylar,

3. Yeni bir sınıf kurulmasında, bu sınıfı teşkil etmek üzere lüzumlu personel temini için idarece, lüzum görülecek sınıf ve rütbedeki subaylar, yeniden sınıflandırılırlar.

f) Birlikçe kuruluş değişikliği üzerine :

Kuvvetler arasında birlikçe yapılan kuruluş değişikliklerinde birliğin personeli aynen o kuvvete nakledilir. Personelin eski kuvvet ve sınıfına geçmek için yapacağı müracaatlar kabul edilmez.

III - Sınıflandırma kurulları ve sınıflandırma yönetmeliği

MADDE 25. — İlk sınıflandırma ve yeniden sınıflandırma, sınıflandırma kurulları tarafından yapılır.

Sınıflandırma kurullarının kuruluşları, çalışma usulleri, kararlarını nasıl alacakları, kurul üyelerinin nitelikleri ve sınıflandırmanın ne zaman ve nasıl yapılacağına ait hususlar sınıflandırma yönetmeliğinde gösterilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Meslek programları

I - Meslek programları

MADDE 26. — Subayların yetiştirilmeleri, her rütbe ve kendi sınıfı içinde yeterliklerinin geliştirilmesi ve sınıf ayrılıklarına göre kıta ve diğer görevlerde kullanma süre ve sırası yeterlik gruplarına göre meslek programları yönetmeliği ile tanzim ve tesbit olunur.

II - Teğmen - yüzbaşılara kıta hizmeti

MADDE 27. — Teğmen - yüzbaşı (dâhil) rütbelilerindeki subayların bu rütbelilerdeki kıta hizmeti toplamı 8 yıldan az olamaz.

Şu kadar ki; 31 nci maddenin (b) bendine istinaden yapılan indirim ile 58 nci madde gereğince verilen kıdem süreleri, bu sekiz yıldan düşülür.

BEŞİNCİ KISIM

Subay terfileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I - Kapsam

MADDE 28. — Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subayların; rütbeleri, bekleme süreleri, nasıpları, rütbe terfii ve kademe terfii şartları bu kanun hükümlerine tabidir.

II - Rütbeler

MADDE 29. — Türk Silâhlı Kuvvetlerindeki subay rütbeleri aşağıda gösterilmiştir :

Asteğmen
Teğmen
Üsteğmen
Yüzbaşı

Binbaşı
Yarbay
Albay
Tuğgeneral - Tuğamiral
Tümgeneral - Tümamiral
Korgeneral - Koramiral
Orgeneral - Oramiral
Mareşal - Büyükamiral

Mareşal ve Büyükamiral rütbeleri savaşta olağanüstü yararlıkları görülen hayattaki veya ölmüş orgeneral veya oramirallere kanunla verilir.

III - Bekleme süreleri

a) Barış zamanına ait normal bekleme süreleri

MADDE 30. — Subayların normal bekleme süreleri aşağıda gösterilmiştir :

Rütbeler	Normal bekleme süresi
Asteğmen	1 yıl
Teğmen	3 yıl
Üsteğmen	6 yıl
Yüzbaşı	6 yıl
Binbaşı	6 yıl
Yarbay	4 yıl
Albay	4 yıl
Tuğgeneral - Tuğamiral	3 yıl
Tümgeneral - Tümamiral	3 yıl
Korgeneral - Koramiral	3 yıl
Orgeneral - Oramiral	3 yıl

b) En az bekleme süreleri

MADDE 31. — Subayların en az bekleme süreleri aşağıda gösterilmiştir.

a) Harb okulunu bitiren emsalleri ile nasıpları birleşinceye kadar, fakülte ve yüksek okulu bitiren subayların bekleme süresi :

1. Teğmenlikte; beş ve altı yıllık fakülte ve yüksek okulu bitirenler için iki; dört yıllık fakülte ve yüksek okulu bitirenler için bir yıl,

2. Üsteğmenlikte; altı yıllık fakülte ve yüksek okulu bitirenler için bir yıl,

3. Öğrenim süresi altı yıldan fazla olan fakülte ve yüksek okulu bitirenlerin üsteğmenlik bekleme süreleri, fazla olan öğrenim süreleri kadar, eksiktir.

b) Savaşta veya milletlerarası taahhütler icabı savaşlara katılanlar için Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Millî Savunma Bakanının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile barış zamanına ait normal bekleme süreleri yarısına kadar indirilebilir. Bu indirme neticesinde bir yıldan artan miktarlar tam yıla çıkarılır.

c) En çok bekleme süreleri

MADDE 32. — Subayların en çok bekleme süreleri aşağıda gösterilmiştir :

a) Öğrenim süreleri dört yıldan az olan yüksek okul mezunu subayların teğmenlik bekleme süreleri, harbokulu mezunu emsalleri kendilerine yetişinceye kadar devam eder.

b) Subayların 30 ncu maddede gösterilen normal bekleme sürelerinin dışında her rütbede kalabilecekleri süre, bu kanundaki esaslar dâhilinde o rütbenin yaş haddine kadar olan süredir.

IV - Terfi zamanı

MADDE 33. — Muvazzaf subayların terfileri her yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı günü yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Nasıp

I - Subaylığa nasıp ve terfi onayı

MADDE 34. — Subaylığa nasıp ve terfiler Millî Savunma Bakanı (Jandarma subayları için İçişleri Bakanı) ile Başbakanın imzalıyacakları ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı kararname ile yapılır.

II - Subaylığa nasıp

MADDE 35. — Muhtelif okulları bitiren subayların nasıpları aşağıdaki esaslara göre yapılır:

- Harbokuullarını bitirenler, o yılın 30 Ağustosunda teğmen nasbedilirler.
- Yedek subay okullarını bitirenler, bitirdikleri ayın sonunda asteğmen nasbedilirler.
- Silâhlı Kuvvetler hesabına fakülte ve yüksek okulları bitirenler, askerlik eğitimini de başarı ile bitirdikleri takdirde, bunlardan tahsil süresi dört yıl ve daha fazla olanlar teğmenliğe, tahsil süresi dört yıldan az olanlar asteğmenliğe, fakülte ve yüksek okulları bitirdikleri ayın sonundan geçerli olmak üzere nasbedilirler. Aynı sınıfta subaylığa nasbedilceklerin imtihan tarihleri arasında fark bulunduğu takdirde, nasıpları en son imtihan tarihinde birleştirilir.
- Fakülte ve yüksek okulları kendi hesabına bitirip ara vermeden branşları ile ilgili muvazzaf subaylığa geçmek isteyenler, şartları haiz oldukları ve askerlik eğitimini de başarı ile bitirdikleri takdirde (c) fıkrasına göre subaylığa nasbedilirler. Ancak, bunlardan fakülteleri bitirdikleri tarih ile müracaat tarihleri arasında fark bulunanların nasıpları katıldıkları askerî eğitimin başlangıç tarihine götürülür.
- Yedek subaylıktan muvazzaf subaylığa geçirilenlerin, yedek subaylık hizmetleri bekleme sürelerinden sayılır ve subaylığa nasıpları yedek subay okuluna katıldıkları ayın son gününe götürülür. Mütaakıp rütbelere terfileri bu nasıplarına ve yukarıdaki fıkralar ile 31, 32 ve 64 ncu maddeler hükümlerine göre yürütülür.

III - Nasıp düzeltilmesi

MADDE 36. — Kazai ve idari kararlar neticesi nasıp düzeltilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- Subayların mahkûm edildikleri şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaları, para cezasından muhavel olanları dâhil, kısa hapis ve tecil edilen cezaları hariç mahkûmiyet ile neticelenen açıkta geçen müddetleri, firar ve izin tecavüzünde buldukları mahkeme kararı ile sabit olanların bu müddetleri bekleme sürelerinden düşülür. Şu kadarki açığı gerektirmiyen bir suçtan mahkûm olanların, açıkta geçen müddetleri bundan hariçtir.
- Silâhlı Kuvvetler veya izinli olarak kendi hesabına yurt içi veya yurt dışında öğrenim ve staja gönderilen subaylardan öğrenimlerini bu kanun hükümlerine göre hazırlanacak yönetmelikte gösterilen süre ve şartlar içinde bitiremeyen veya başarısızlık veya diğer sebeplerle yönetmelikte gösterilen sürelerden fazla, sınıfta kalmak suretiyle bu süre içinde bitirmelerine imkân olmayan veyahut üniversiteler yönetmeliklerine göre öğrencilikle ilişkileri kesilen veya uygunsuz hallerinden dolayı eğitimlerine son verilenlerin, öğrenim ve stajda kaldıkları süreler kadar bekleme

süreleri uzatılır. Yurt dışına öğrenim ve staja gönderilenler için bu süre yurt dışına çıkış ve dönüş tarihleri arasında geçen süredir.

c) Muhtelif sınıf okullarında, temel kurslarında veya bunların benzeri öğrenim ve eğitimde bulunan subaylardan, tahsil ve eğitime devamsızlık, (sıhhi sebepler hariç) başarısızlık veya uygunsuz hallerinden devre kaybedenlerin terfilere, emsallerine nazaran kaybettikleri yıl kadar geciktirilir.

6 ay (dâhil) ve daha az süreli kurslar için bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

d) Harb akademileri tahsili ve sıhhi sebepler dolayısıyla gecikmeler için yukardaki fıkralar hükümleri uygulanmaz.

e) Nasıp düzeltmek suretiyle yapılacak terfiler 33 ncü madde hükmüne tabidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kıdem

I - Kıdem ve kıdem sırası

MADDE 37. — Kıdem ve kıdem sırası aşağıdaki esaslara göre düzenlenir :

a) Rütbelerde kıdemler, terfi kararnamesinin metninde yazılı tarihten başlar.

Aynı günde subaylığa nasbedilenlerin arasındaki kıdem sırası :

Harb okulları, fakülte ve yüksek okulları bitirenlerin kıdemleri harb okullarında fakülte veya yüksek okullarda kazanılan not ortalamalarına göredir.

Bunlar kendi aralarında sıralanırlar.

b) Aynı rütbe ve aynı nasıplılar arasında kıdem sırası :

1. Her rütbeye yükselirken almış oldukları yeterlik derecelerine göre yapılır.

2. Aynı rütbe ve aynı nasıplı olup değişik kaynaklardan yetiştiğinden yeterlik derecesi kazanamıyan subaylar arasında kıdem sırası aşağıdaki önceliğe göredir :

aa) Harb okullarından mezun olan subaylar.

bb) Fakülte veya yüksek okullardan mezun olan subaylar.

cc) Yedek subaylar.

dd) Astsubaylıktan subaylığa geçenler.

3. Çeşitli sınıflara mensup aynı rütbe ve aynı nasıplı subaylar arasındaki kıdem sırası :

Kadrodaki sınıfı esas olmak üzere bunların dâhil buldukları yeterlik gruplarına, yeterlik grupları aynı olanlar içinde yeterlik derecelerine göre tesbit edilir. Yeterlik dereceleri aynı olanların bir evvelki rütbelerindeki yeterlik grup ve dereceleri esastır.

c) Her ne sebeple olursa olsun sınıfı değiştirilenlerin kıdem sırası :

Yeni sınıflarındaki yeterlik dereceleri tesbit olununcaya kadar yeni sınıfının aynı nasıplılarının sonunda sıralanırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Terfi esas ve şartları

I - Terfi esasları

MADDE 38. — Subayların terfilere aşağıdaki esaslara göre düzenlenir :

a) Çeşitli sınıflara mensup subayların değişik rütbe ve görevlerdeki yeterlikleri, sicil raporlarının not ortalamaları ve değerlendirme kurullarınca verilen değerlendirme notlarının toplamı neticesi elde edilecek yeterlik notuna göre tesbit edilir.

Sicil raporlarının şekli ve muhtevası, sınıf ve rütbelerin özelliklerine göre, ne suretle, kimler tarafından ve hangi zamanlarda doldurulacağı subay sicil yönetmeliğinde gösterilir.

b) **Yüzbaşı - Albay** (dâhil) rütbelerindeki subaylar, terfi için gerekli bekleme sürelerinin son yıllarında, o rütbede haklarında her yıl düzenlenen sicil raporlarının not ortalaması ve değerlendirme kurullarınca verilen değerlendirme notunun toplamına göre sıralanır ve 5 yeterlik grubuna ayrılırlar.

c) **Subayların rütbe terfi edebilmeleri için :**

1. **Yüzbaşı - yarbayların en az 3 ncü yeterlik grubuna.**
2. **Albayların en az 2 nci yeterlik grubuna girmiş olmaları gerekir.**

d) **Asteğmenler, teğmenler ve üstteğmenler yeterlik grubuna ayrılmazlar. Bunların terfile-ri subay sicil yönetmeliğinde belirtilen engel sebepler bulunmadıkça, bekleme sürelerinin sonun- da yapılır.**

e) **Bekleme süreleri sonunda yapılan değerlendirmede, terfi için gerekli yeterlik gruplarına giremeyen yüzbaşılar, mütaakıp iki yıl, binbaşı, yarbay ve albaylar bir yıl daha değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bunlardan yeterlik notları bekleme süresi sonunda değerlendirmeye giren ve terfi eden subayların aldığı yeterlik notlarına eşit veya daha yukarı olanlar, bu gruba girmiş addo- lunur ve haklarında buna göre işlem yapılır.**

f) **Yeterlik grupları teşekkül edemiyen az mevcutlu sınıf ve rütbelerde terfi sırasında bulu- nan subayların, yeterlik derecelerini tâyin eden not, kendi kuvvetinde o yıl terfi sırasına giren ve yeterlik gruplarına ayrılabilen diğer sınıflarda, aynı yeterlik grupları arasında yeterlik dere- cesi notu en düşük olan sınıfın en düşük yeterlik derecesi notuna eşit veya daha yukarı ise o yeterlik grubuna girmiş addedilir. Ve haklarında buna göre işlem yapılır.**

II - Yeterlik grupları

MADDE 39. — Yeterlik grupları ile bunların yüzde oranları aşağıda gösterilmiştir :

1 nci grup	% 5
2 nci »	% 20
3 ncü »	% 50
4 ncü »	% 20
5 nci »	% 5

III - Yeterlik gruplarının hesaplanması

MADDE 40. — Yeterlik gruplarına gireceklerin sayıları her sınıf ve rütbe için ayrı ayrı ol- mak üzere normal bekleme süreleri sonunda terfi sırasına giren subay mevcudunun yeterlik grubu yüzdeleri ile çarpılması suretiyle elde edilir. Yeterlik gruplarının hesaplanması sırasında 0,5 ten (dâ- hil) daha yukarı kesirlerin noksanı bir alt gruptan alınarak tama çıkarılır. 0,5 ten aşağı kesir- ler bir alt gruba eklenir. Bu hesaplama birinci yeterlik grupundan başlanarak elde edilen netice- lere göre yapılır.

IV - Kadroların bildirilmesi

MADDE 41. — Kara, Deniz ve Hava kuvvetlerine ve Jandarma Genel Komutanlığına ait kad- rolar her yılın Mayıs ayında sınıf ve rütbe belirtilerek Genelkurmay Başkanlığınca - değerlendir- me kurullarına tevdi edilmek üzere - kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığına bil- dirilir.

V - Çok sınıflı kadrolar

MADDE 42. — Çeşitli sınıflarca yürütülebilen (çok sınıflı) kadrolar, bu kadrolarda gösterilen sınıflara; sınıfların kadro mevcutları oranında dağıtılır.

VI - Rütbe terfii şartları

MADDE 43. — Rütbe terfiinin esas ve şartları şunlardır :

- a) Rütbeye mahsus bekleme süresini tamamlamış olmak,
- b) Rütbeye mahsus bekleme süresinin binbaşıya kadar (Binbaşı dâhil) üçte ikisi, yarbay ve albaylar için yarısı nisbetinde yıllık sicili bulunmak,
- c) Teğmen - yüzbaşılar için her rütbede meslek programları yönetmeliğinde gösterilen kıta hizmetlerini yapmış olmak,
- d) Terfi için rütbenin gerektirdiği yeterlik grupuna dâhil bulunmak,
- e) Üst rütbe kadrosunda açık bulunmak,
- f) General ve amiralliğe yüксеlecek albaylar için üst rütbe kadrosunda ve 49 ncu maddede yazılı oranlar içinde açık bulunmak.

Yukarıdaki a, b, c, d, e ve f bendlerindeki şartları taşıyan subaylar kadro açığı oranında bir üst rütbeye terfi ettirilirlir. Bu terfiler yeterlik gruplarına ve yeterlik grupları içerisindeki yeterlik derecelerine göre, bu kanundaki esaslar dâhilinde yapılır.

VII - Kadrosuzluktan terfi edememe

MADDE 44. — Rütbe terfii için gerekli yeterlik grupuna girip de, kadroda açık bulunmadığından terfi edemiyen yüzbaşı - yarbaylar, mütaakıp yıllarda yeniden değerlendirilirlir.

Rütbe terfii için gerekli yeterlik grupuna girip de açık kadro bulunmadığından terfi edemiyen albaylar, mütaakıp iki yıl için yeniden değerlendirilirlir.

Bu şekilde terfi edenlerin yeni rütbelerindeki bekleme sürelerinin başlangıcı, rütbeye nasip tarihidir. Bu gibiler yükseldikleri yeni rütbelerinin bekleme sürelerine tabidirler.

VIII - Kademe terfii şartları

MADDE 45. — Subaylar aşağıda yazılı esaslara göre her yıl kademe terfii yapabilirler.

1. Kademe terfii şartları şunlardır :

- a) Bulunduğu kademede bir terfi yılını doldurmuş olmak,
- b) Bulunduğu rütbede terfi edebileceği bir ileri kademe derecesi bulunmak,
- c) Sicil notu müsait bulunmak, (Rütbe terfii için o yıl yapılan yeterlik gruplamasında, kendi kuvvetindeki sınıfların eşidi rütbelerdeki emekliye ayrılacak yeterlik gruplarının üstündeki grupların en düşük sicil notu ortalamasının eşit veya daha yüksek sicil notu) almış olmak.

Teğmen ve üsteğmenlerin kademe terfileri, subay sicil yönetmeliğinde belirtilen engel sebepler bulunmadıkça (a) ve (b) fıkraları esaslarına göre yapılır.

2. Rütbelere ait kademeler ve bu kademelerin üst rütbe maaş kademelerine sirayeti Ek - 1 sayılı çizelgede gösterilmiştir. Kademe terfii suretiyle üst rütbe maaşını almış olmak, üst rütbeye terfii gerektirmez.

3. Bekleme süreleri sonunda üst rütbeye terfi eden subaylar, yeni rütbelerinin birinci kademesine de terfi etmiş olurlar.

4. Bekleme süreleri sonunda rütbe terfi edemiyenlerle, 38 ve 44 ncu maddeler gereğince tanınan munzam değerlendirme süreleri sonunda rütbe terfi edemiyenler Ek - 1 sayılı çizelgede gösterilen kademeler dâhilinde kademe terfii edebilirler.

5. Bekleme süreleri dışında rütbe terfii eden subaylar da yeni rütbelerinin birinci kademesine terfi etmiş sayılırlar. Bunların yeni rütbe kademe aylıkları evvelki aylıklarından az olduğu takdirde aradaki fark kademe terfii suretiyle giderilinceye kadar evvelki aylıkları ödenmekte devam olunur.

6. Bu kanunda yazılı erken bekleme müddetleri ve kademelerden faydalananların buldukları rütbelere ait kademe maaşları bu müddetler kadar ilerletilir.

7. 38 nci maddenin (e) fıkrası gereğince rütbe terfii edemeyip kademe terfiine sapan yüzbaşı - yarbaylar, mütaakıp senelerde kademe terfii yapamadıkları takdirde fiili hizmetleri 25 yıl ve daha fazla olanlar emekliye sevk edilirler. Fiili hizmetleri 25 yıldan az olanlar kademe terfii etmeksizin 25 fiili hizmet yılını tamamlayıncaya kadar hizmete devam ederler.

8. 38 ve 44 ncü maddeler gereğince yapılan değerlendirmeler sonunda rütbe terfii imkânı kalmıyan ve kademe terfii şartlarını haiz olmaları sebebiyle rütbesine ait son kademe aylığına kadar terfi eden yüzbaşı - yarbaylardan her yıl aldıkları sicil notları o yıl normal bekleme süreleri sonunda değerlendirmeye tabi tutulan yüzbaşı - yarbayların 4 ncü yeterli grupuna girenlerin en düşük notundan daha aşağı olanlar, emekliye sevk edilirler. Diğerleri yaş haddine kadar hizmete devam ettirilebilirler. Ancak, bu suretle yaş haddine kadar hizmete devam edebilecek yüzbaşı - yarbayların miktarı, üst rütbeye yükselecek subayların kadro yönünden yükselmelerine engel olduğu takdirde, bunların en düşük sicil notu alanlarından başlamak üzere yeteri kadarı emekliye sevk edilir.

9. 38 ve 44 ncü maddeler gereğince yapılan değerlendirmeler sonunda rütbe terfii imkânı kalmıyan albaylardan her yıl aldıkları sicil notları, o yıl normal bekleme süreleri sonunda değerlendirmeye tabi tutulan albayların 3 ncü yeterli grupuna girenlerin en düşük notundan daha aşağı olanlar, emekliye sevk edilirler. Diğerleri yaş haddine kadar hizmete devam ettirilebilirler. Ancak, bu suretle yaş haddine kadar hizmete devam edebilecek albayların miktarı, albaylığa yükselecek yarbayların kadro yönünden yükselmelerine engel olduğu takdirde, bunların en düşük sicil notu alanlarından başlamak üzere yeteri kadarı emekliye sevk edilir.

IX - Askerî hâkim ve yardımcıları

MADDE 46. — Askerî hâkim ve yardımcıları, askerî savcı ve yardımcıları, adli müşavirler, Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu kadrolarında ve askerî yargı ile ilgili idari görevlerde bulunan, askerî hâkim subayların sicil işleri ve yükselmeleri aşağıdaki istisnalar dışında bu kanun hükümlerine göre yapılır :

a) Askerî hâkim ve yardımcılarının, askerî savcı ve yardımcılarının, adli müşavirlerin, askerî niteliklerine ait sicil notları idari üstlerince verilir.

b) Meslekî sicil notları :

1. Askerî hâkim ve yardımcılarının meslekî sicil notları, Askerî Yargıtay dairelerince ve daireler kurulunca.

2. Askerî savcı ve yardımcılarının meslekî sicil notları, Askerî Yargıtay Başsavcılığı ve Askerî Adalet müfettişlerince verilir ve bu iki notun ortalaması meslekî sicil notu olur.

3. Adli müşavirlik görevinde bulunanların meslekî sicil notları, Askerî Adalet müfettişlerince verilir.

c) Askerî niteliklere ait sicil notları ile meslekî sicil notları eşittir. Bu iki not toplamı diğer subayların sicil notuna eşittir.

d) Askerî Adalet İşleri Başkanlığı ile Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve askerî yargı ile ilgili idari görevlerde bulunanların sicilleri, diğer subaylar gibi idari üstlerince düzenlenir.

e) Meslekî sicil notlarının nasıl ve hangi esaslara göre verileceği, kuvvet personel başkanlıklarında ne zaman bulundurulacağı, askerî niteliklerin neler olduğu, idari sicil üstlerinin kimler olacağı ve sicille ilgili diğer hususlar Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

f) Askerî Yargıtay Başkanı, II nci Başkan, daire başkanları ve üyeleri ile Başsavcısının yüksek mahkeme hâkimleri olarak Anayasa ile belirtilen hakları saklıdır. Ancak, bunlardan yükselme sırasına gelenlerin general ve amiralliğe yükselmeleri bu kanun hükümlerine tabidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

General ve amiral terfileri

I - Rütbe terfii

MADDE 47. — Rütbe terfii şartları şunlardır :

- Rütbeğe mahsus bekleme süresini tamamlamış olmak,
- Rütbeğe mahsus bekleme süresinin üçte ikisi kadar yıllık sicili bulunmak,
- Yüksek Değerlendirme Kurulunca 54 ncu madde esaslarına göre terfi için seçilmiş olmak,
- Üst rütbe kadrosunda ve 49 ncu maddedeki oranlar içinde açık bulunmak,
- Bekleme süresinin üçte biri kadar kıta hizmeti yapmış olmak,

(a), (b), (c), (d) ve (e) bendlerindeki şartları taşıyan general ve amiraller üst rütbeğe terfi ettirilirlir.

II - Kademe terfii

MADDE 48. — General ve amirallerin kademe terfileri yapılmaz.

III - General ve amiral miktarları

MADDE 49. — General ve amiral miktarları aşağıdaki esaslara göre tesbit olunur :

a) Silâhlı Kuvvetlerde general ve amiral kadroları, barış ve sefer için ayrı ayrı olmak üzere, Silâhlı Kuvvetlerin hizmet ihtiyacına göre Genelkurmay Başkanlığınca tesbit olunur. Ancak, her iki kadro ile tesbit edilecek general ve amiral toplamı muvazzaf subay mevcudunun yüzde bir buçüğünü geçemez. Jandarma sınıfına ait kadrolar aynı esaslar dâhilinde İçişleri Bakanlığınca tesbit olunur.

Kadrolarda gösterilen sınıf, rütbe ve miktarlar aşılamaz.

Kuvvet Komutanlıklarınca ve Jandarma Genel Komutanlığınca ancak teşkilât değişikliği ve hizmet zaruretleri dolayısıyla bu kadrolarda değişiklik teklif olunabilir.

Bu teklifler, Yüksek Askerî Şûranın mütalâasını da alınmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığı'nın teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma mensupları için Jandarma Genel Komutanlığının teklifi üzerine İçişleri Bakanlığınca sonuçlandırılır.

b) (a) bendine göre tesbit edilen general ve amiral mevcutlarının muhtelif rütbelere dağılım oranları üç kuvvet (Jandarma dâhil) için aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

Rütbeler	Kara K.K.		
	(J. dâhil)	Dz. K.K.	Hv. K.K.
Orgeneral Oramiral	% 5	% 5	% 5
Korgeneral Koramiral	% 13	% 12	% 12
Tümgeneral Tümamiral	% 32	% 26	% 26
Tuğgeneral Tuğamiral	% 50	% 57	% 57

c) Her yıl terfi sırasına girenlere, terfi edecekleri rütbenin birinci yılına ait kontenjanlar ve rülmek suretiyle bir üst rütbeye terfileri sağlanır. Bu şekilde yapılan terfilerde o rütbeye ait kontenjanın tamamlanmadığı hallerde, birinci yıl kontenjanı arttırılabilir.

Ancak, kontenjanı arttırılan grup en geç ikinci sene sonunda kendi mevcutlarına indirilir. Bu indirme işlemi Yüksek Değerlendirme Kurulunca, iki sene içinde alınan sicil ve değerlendirme notlarına göre yeterlik derecesi düşük olanların emekliye sevk edilmeleri suretiyle yapılır.

d) Yardımcı sınıfı general ve amiral miktarları (b) bendi gereğince her üç kuvvet için (Jandarma dâhil) düzenlenecek kadrolardaki general ve amiral toplamının altında birini geçemez.

e) (d) bendi gereğince tesbit edilen yardımcı sınıf general ve amiral miktarı, mevcutları elliden aşağı olan yardımcı sınıflar hariç tutularak hizmetin gerektirdiği ihtiyaca göre kuvvetler ve sınıflar arasında dağıtılır.

f) Bekleme süreleri sonunda terfi edemiyen general ve amiraller emekliye sevk edilir.

Bunlardan kadrosuzluk sebebiyle terfi ettirilemiyerek emekliye sevk edilen general ve amiralere, emekliye sevk edildikleri tarih ile buldukları rütbenin yaş haddine kadar olan sürenin her yılı için, rütbesi maaşının bir aylığı tazminat olarak verilir ve bundan vergi kesilmez. Bu suretle verilecek tazminat iki aylıktan az olamayacağı gibi sekiz aylıktan da fazla olamaz.

Kadrosuzluk sebebiyle terfi edemiyen ve yaş haddinden önce emekliye sevk edilen albaylara da yukardaki hüküm aynen uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Rütbe terfi için gerekli yeterlik grupuna giremeyenler hakkında yapılacak işlem

I - Rütbe terfi için gerekli yeterlik grupuna giremeyenler

MADDE 50. — Rütbe terfi için gerekli yeterlik grupuna giremeyen subaylar hakkında aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır :

a) Yüzbaşı - Binbaşı rütbelerindeki subaylardan rütbe terfi için yapılan son değerlendirme sonunda beşinci yeterlik grupuna giren ve fiilî hizmet toplamı 25 yıl ve daha fazla olanlar emekliye sevk olunurlar.

b) Yapılan son değerlendirme sonunda yarbaylardan beşinci, albaylardan dördüncü ve beşinci yeterlik grupuna girenler hakkında (a) bendi hükümleri uygulanır.

c) Terfi hakları olmaksızın 25 fiilî hizmet yılını tamamlayıncaya kadar hizmete devam edecek subaylardan Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilen esaslara göre, kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında hizmet sürelerine bakılmaksızın emeklilik işlemi yapılır.

d) Disiplinsizlik veya ahlâki durumları sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerde kalmaları uygun görülmiyen subayların hizmet sürelerine bakılmaksızın haklarında T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır. Bunlar hakkındaki lüzumlu sicil raporlarının ne suretle ve ne zaman tanzim edileceği Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Değerlendirme kurulları

I - Değerlendirme kurullarının teşkili

MADDE 51. — Değerlendirme kurullarının teşkili :

a) Yüksek Değerlendirme Kurulu, Yüksek Askerî Şûra üyelerinden (Jandarma subaylarının değerlendirilmelerinde Jandarma Genel Komutanı bu kurula katılır);

b) Değerlendirme kurulları Subay Sicil Yönetmeliğinde belirtilen üyelerden, Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığında yeteri kadar kurulur.

II - Terfi işlemi

MADDE 52. — Terfi edecek yüzbaşı - yarbay rütbesindeki subayların terfi işlemleri değerlendirme kurullarınca, general ve amiral olacak albaylar ile general ve amirallerin terfi işlemleri Yüksek Değerlendirme Kurulunca bu kanunda yazılı esaslara göre yapılır.

III - Değerlendirme kurulları üyelerinin nitelikleri

MADDE 53. — Yüksek Değerlendirme ve değerlendirme kurulları üyelerinin, terfi edecek subaylardan en az bir üst rütbede bulunmaları şarttır.

IV - Subayların terfi işlemleri

MADDE 54. — Yüksek değerlendirme kurulu ve değerlendirme kurulları terfi edecek subayların terfi işlemlerini aşağıdaki esaslara göre yapar :

a) Rütbe terfi sırasındaki subayların sicil notu ortalamasını tesbit eder. Bu işlemi yaparken sicillerden birisinin tarafsız verilmediğini tesbit ederse bu sicili iptal eder.

Sicillerin hangi hallerde tarafsız verilmemiş sayılacağı, Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

b) Kurul üyeleri, terfi edecek subayların şahsi dosyalarını ve o rütbedeki sicil raporlarını incelemek suretiyle, Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilecek âzami ve asgari hadler arasında, bir değerlendirme notu verirler.

Kurulca verilecek değerlendirme notu, sicil tam notunun altında birini aşamaz. Bu miktar Yüksek Değerlendirme Kurulu için bir misli arttırılır.

Bütün üyelerin verdiği notların ortalaması, subayın değerlendirme notunu teşkil eder. Değerlendirme notunun tesbitinde, bulunduğu rütbenin bekleme süresine ait aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur :

1. Önceki rütbesine normal terfi edip etmediği,
2. Sağlık durumu,
3. Gördüğü kurslar, ek öğrenimler ve bunlardaki başarı dereceleri,
4. Kıt'a veya mesleki tecrübesi,
5. Savaş tecrübesi,
6. Atanma sınırlamaları,
7. Mesleğine ait eserleri,
8. Yabancı dil durumu,
9. Verdiği sicillerin isabet derecesi,
10. Akademik sicil ve mektup sicil raporları,
11. Aldığı mükâfatlar,
12. Aldığı cezalar,

c) Sicil notu ortalaması ile değerlendirme notunun toplamından elde edilen sonuca göre subayların yeterlik dereceleri tesbit edilir. Yeterlik derecelerinin tesbitinde yeterlik notunun eşitliği halinde subayların buldukları rütbedeki kıdem sıraları esas alınır.

d) Yeterlik derecelerinin tesbitinden sonra hiçbir subayın sırası değiştirilemez. Bunlar 40 ncı madde esaslarına göre yeterlik gruplarına ayrılırlar. General - amiraller yeterlik gruplarına ayrılmazlar, yeterlik derecelerine göre sıralanırlar.

V - Değerlendirme kurullarının çalışmaları

MADDE 55. — Değerlendirme kurullarının çalışmaları gizli yürütülür. Kanunen yetkili merciler dışında hiçbir makam ve kişiye bilgi verilmez.

VI - Değerlendirme kurul üyelerinin bağımsızlığı

MADDE 56. — Değerlendirme kurul üyeleri kararlarında bağımsızdırlar.

VII - Yönetmelik

MADDE 57. — Değerlendirme kurullarının çalışma usulleri, 54 ncü maddenin (b) bendindeki esasları ne şekilde değerlendireceği, kararlarını nasıl alacağı, sair hususlar Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Özel hükümler

I - Savaş takdirnamesi alanlar

MADDE 58. — Savaş takdirnamesi alan subaylara bir defaya mahsus olmak üzere iki yıl kıdem verilir. Savaş takdirnamesine hak kazananlardan ölenlerin kıdemleri verilerek bu kanunda aranan kademe ve rütbe terfii şartlarına bakılmaksızın terfileri yapılır ve yeni duruma göre dul ve yetimlerine emekli maaşı bağlanır.

II - Esir subaylar

MADDE 59. — Esir düşen subayların esir düştüklerine dair kıta ve kurum âmirlerince veya bunların yokluğunda üstlerince; yer, tarih ve olay belirtmek suretiyle tanzim edilecek raporlara göre:

a) Esarete buldukları sürece suç işledikleri esir subaylar içindeki en yüksek rütbeli veya kıdemli subayın yazılı bildirisi veya esarete bulunanlar tarafından imzalı olarak yapılan ve belgeye dayanan ihbarlar üzerine Millî Savunma Bakanlığınca teşkil edilecek kurul raporuna göre suçlu görülenler askeri yargı organlarına sevk edilir. Yargılama sonucu mahkûm olanlar hakkında 36 ncü madde hükümleri uygulanır.

b) Esareten dönen subaylardan terfiye engel halleri olmadığı anlaşılanlarla, isnadolunan suçları sabit olmayanlardan :

1. Esir düşmeden evvel terfi şartlarını kazanmış olanlar derhal terfi ettirilerek nasıpları emsal tarihine götürülür.

2. Normal bekleme sürelerini doldurmuş olanlar esir düşmeden evvel terfi şartlarını kazanmamış iseler, 2 yıllık sicili sağlanıncaya kadar bekletildikten sonra sicil notu ortalamaları ve değerlendirme notlarına göre aynı rütbedeki diğer terfi edecek subaylarla yeterlik gruplamasına girer ve terfi işlemine tabi tutulurlar. Terfiye hak kazandıkları takdirde terfileri yapılır ve nasıpları emsal tarihine götürülür.

3. Emsallerinden bir rütbeden fazla geri kalmış olanlar, her rütbede 2 yıllık sicil sağlanıncaya kadar bekletildikten sonra sicil notu ortalamalarına ve değerlendirme notlarına göre aynı rütbedeki diğer terfi edecek subaylarla yeterlik gruplamasına girer ve terfi işlemine tabi tutulurlar. Terfiye hak kazandıkları takdirde terfileri yapılır ve nasıpları emsal tarihine götürülür.

c) Yukarıdaki esaslara göre yapılacak terfilerde kadro münhali aranmaz.

III - Harb gaibi subaylar

MADDE 60. — Harb gaibi olup da sonradan dönen subaylar 59 ncü maddenin (a) bendi uyarınca askeri yargı organlarına sevk edilirler. Neticede beraet edenlerin terfileri esir subaylar hakkındaki esaslara göre yapılır.

IV - Enterne edilen subaylar

MADDE 61. — Yabancı devletler tarafından enterne edildiği mahkeme kararı ile sabit olan subaylar hakkında 59 ncü madde hükümleri uygulanır.

V - Sıhhi izin süresi içinde terfi sırasına giren subaylar

MADDE 62. — Buldukları rütbelerde terfi şartlarını tamamlamış ve terfi için gerekli yeterlik grupuna girmiş subayların sıhhi izin sürelerine tabi bulunmaları terfilerine engel teşkil etmez. Sıhhi izin süreleri bekleme sürelerinden sayılır.

VI - Sınıfı değişen subaylar

MADDE 63. — Çeşitli sebeplerle sınıf değiştiren subaylarla fakülte ve yüksek okullarda okuyanların terfilerinin ne şekilde yapılacağı Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

VII - Fakülte ve yüksek okullardan mezun olanların nasbı

MADDE 64. — Fakülte veya yüksek okullardan mezun olup askerlik eğitimlerini de başarı ile bitirerek subay nasbedilenlerin subaylık nasıpları hangi tarihlerde olursa olsun kademe ve üst rütbeye yükselmelerinde esas olacak nasıpları fakülte ve yüksek okullardan mezun oldukları takvim yılının (30 Ağustos) itibar olunur.

VIII - Açığa alınan veya tutuklanan subaylar hakkında yapılacak işlem

MADDE 65. — Açığa alınan veya tutuklanan subay ve askerî memurlar hakkında aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır:

a) Subay ve askerî memurlardan, haklarında; ağır hapsi gerektiren veya yüz kızartıcı bir suçtan veya taksirli suçlar haric olmak üzere beş sene ve daha fazla hapis cezasını müstelzim bir cürümden veya emre itaatsizlikte ısrar, üste fiilen taarruz, âmire hakaret ve mukavemet suçlarından dolayı kamu dâvası açılanlar, mensub oldukları bakanlıklarca açığa çıkarılırlar.

b) Yukarıdaki fıkra gereğince açığa çıkarılanlar yapmakta oldukları görevden alıkonularlar ve kendilerine başka görev verilmez.

c) Bunlardan yargılama sonunda beraetlerine, haklarındaki kamu dâvasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya duruşmanın tatiline veya Türk Sıhhi Kuvvetlerinden ilişiklerinin kesilmesini gerektirmeyecek şekilde hürriyeti bağlayıcı bir cezaya veya para cezasına mahkûmiyetlerine karar verilenlerin açıkları, haklarındaki kararın kesinleşmesi beklenmezsin kaldırılır.

d) Hükmün aleyhine bozulması ve mahkemece bu bozmaya uyulması veya duruşmanın tatiline dair kararın ortadan kalkması hallerinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.

e) Açığa alınanlara, açıkta kaldıkları sürece aylıklarının yarısı verilir, hizmet ve makamları ile ilişkin ödenek veya tazminatları verilmez. Haklarındaki dâva neticesinde beraet edenlerle, kamu dâvasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına karar verilenlere kesilen yarım aylıkları ile hizmet veya makamları ile ilişkin ödenek ve tazminatları geriverilir.

f) Açıkta buldukları süre zarfında terfi sırasına giren subayların yargılama sonucuna kadar terfileri yapılmaz. Bunlardan yargılama sonucu beraet edenler, mütaakıp 30 Ağustosda terfi edecekler ile birlikte değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bunlardan terfi edenlerin nasıpları emsalleri tarihine götürülür. Kademe terfii şartlarını haiz olanların kademe terfileri, emsalleri tarihinden geçerli olmak üzere derhal yapılır.

g) Tutuklu bulunan subaylardan bu süre zarfında terfi sırasına girenlerin tahliyelerine kadar terfileri yapılmaz. Bunlardan tahliye edilenler mütaakıp 30 Ağustosda terfi edecekler ile birlikte değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bunlardan terfi edenlerin nasıpları, emsalleri tarihine götürülür. Kademe terfii şartlarını haiz olanların kademe terfileri emsalleri tarihinden geçerli olmak üzere derhal yapılır.

h) Tutuklu bulunan subaylara; tayın bedeli, aile yardım ödeneği, doğum ve ölüm yardımı dışında aylıkları ve hizmet ve makamları ile ilişkin ödenek ve tazminatları verilmez.

Ancak, tutuklandıkları suçlardan haklarında kovuşturmayaya mahal olmadığı, men'i muhakeme, kamu dâvasının ortadan kaldırılması veya beraet kararı verildiği takdirde, kesilen aylıklar ile hizmet ve makamları ile ilişkin ödenek ve tazminatları geriverilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli hükümler

I - Genelkurmay Başkanının yaş haddi ve görev süresi

MADDE 66. — Genelkurmay Başkanlığına atanan orgeneral ve oramirallerin yaş haddi altmış sekizdir. Bu makama atanan orgeneral ve oramirallerin görevde kalış süresi üç yıldır. Bu süre yaş haddini geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararı ile birer yıllık sürelerle üç yıl daha uzatılabilir.

ALTINCI KISIM

Astsubaylar

BİRİNCİ BÖLÜM

Kaynak ve yetiştirme

I - Kaynak

MADDE 67. — Silâhlı Kuvvetler için muvazzaf astsubay kaynakları astsubay okullarıdır.

II - Yetiştirme

MADDE 68. — Muvazzaf astsubay olacaklarda aranacak şartlar ile astsubay okulu öğrencileri hakkında uygulanacak esaslar aşağıda gösterilmiştir:

a) Muvazzaf astsubay olabilmek için en az ortaokul veya eşidi bir okulu bitirdikten sonra öğrenim süresi en az üç yıl olan astsubay okullarından birini bitirmek ve onsekiz yaşını tamamlamış olmak şarttır.

b) Astsubay okullarına girişte aranacak nitelikler, okulların öğrenim, eğitim süre ve şekilleri, öğrencilerin âzami öğrenim süresiyle görev ve sorumlulukları ve ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

c) Astsubay okulu öğrencilerinin ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır.

d) Astsubay okulu öğrencileri aşağıdaki hallerde öğrencilik niteliğini kaybederler:

1. Bu kanun hükümlerine göre çıkarılacak yönetmelikte tesbit edilecek ahlâk notunu kaybederler,

2. Yönetmelikte tesbit edilecek esaslar dâhilinde askerî öğrencilik niteliğini kaybettiklerine dair disiplin kurullarınca haklarında karar verilenler,

3. Öğrenimlerini bu kanun gereğince çıkarılacak yönetmelikte belirtilecek süre içinde tamamlayamayanlar,

4. Sağlık kurullarınca verilecek raporlara göre askerî öğrenci olarak öğrenimine devam imkânı kalmıyanlar,

5. Mahkeme kararı ile öğrencilik hukukunu kaybedenler,

e) Bu maddenin (d) bendi gereğince öğrencilik niteliğini kaybedenlerin ilişkileri kesilir.

Sağlık sebebi dışında ilişkileri kesilenlere Devletçe yapılan masraf faizi ile birlikte ödettirilir. Bu borçları askerlik hizmetleri süresince tehir edilir.

Sağlık sebebi dışında ilişkileri kesilenler muvazzaf astsubay veya muvazzaf subay olarak tekrar Silâhlı Kuvvetler hizmetine alınmazlar.

f) Astsubay okulu öğrencilerinin ilişkilerinin kesilmesi ve ilişkileri kesilenler ile ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

YEDİNCİ KISIM

Astsubay sınıflandırması

I - Sınıflar

MADDE 69. — Silâhlı Kuvvetlere mensup Kara (Jandarma dâhil), Deniz ve Hava astsubaylarının sınıfları ve bu sınıflardan hangilerinin muharip hangilerinin yardımcı sınıflara dâhil oldukları 21 nci madde esaslarına göre Sınıflandırılma Yönetmeliğinde gösterilir.

II - Sınıflandırma

MADDE 70. — Astsubayların sınıflandırılması hakkında 22 nci madde esasları uygulanır.

a) İlk sınıflandırma

MADDE 71. — Astsubay adayı öğrencilerin sınıflara ayrılması hakkında 23 ncü madde esasları uygulanır.

b) Yeniden sınıflandırma

MADDE 72. — Astsubayların yeniden sınıflandırılması hakkında (d) bendi haric olmak üzere 24 ncü madde esasları uygulanır.

III - Sınıflandırma kurulları ve Sınıflandırma Yönetmeliği

MADDE 73. — Astsubay sınıflandırma kurulları ve Sınıflandırma Yönetmeliği hakkında 25 nci madde esasları uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM

Astsubay meslek içi eğitimi

I - Meslek içi eğitimi

MADDE 74. — Astsubayların meslek içi eğitimleri hakkında 26 ncü madde esasları uygulanır.

II - Muharip sınıf astsubayların karargâhta görevlendirilmesi

MADDE 75. — Muharip sınıf astsubaylar başçavuş olmadan kurum ve karargâhlarda idari işlerde görevlendirilemezler.

DOKUZUNCU KISIM**Astsubay terfileri****BİRİNCİ BÖLÜM****Genel hükümler***I - Kapsam*

MADDE 76. — Silâhli Kuvvetlere mensup astsubayların; rütbeleri, bekleme süreleri, nasıpları, rütbe ve kademe terfi şartları bu kanun hükümlerine tabidir.

II - Rütbeler

MADDE 77. — Silâhli Kuvvetlerdeki astsubay rütbeleri aşağıda gösterilmiştir:

Astsubay çavuş	
» Kıdemli çavuş	
» Üstçavuş	
» Kıdemli üstçavuş	
» Başçavuş	
» Kıdemli Başçavuş	

*III - Bekleme süreleri**a) Barış zamanına ait normal bekleme süreleri*

MADDE 78. — Astsubayların normal bekleme süreleri aşağıda gösterilmiştir :

Rütbeler	Normal bekleme süreleri
Astsubay çavuş	3 yıl
» Kıdemli çavuş	3 yıl
» Üstçavuş	3 yıl
» Kıdemli üstçavuş	3 yıl
» Başçavuş	6 yıl
» Kıdemli başçavuş	6 yıl

b) En az bekleme süreleri

MADDE 79. — Savaşta ve milletlerarası taahhütler icabı savaşıllara katılanlar için Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine Millî Savunma Bakanının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile normal bekleme süreleri yarısına kadar indirilebilir. Bu indirme sonucunda bir yıldan artan miktarlar tam yıla çıkarılır.

c) En çok bekleme süreleri

MADDE 80. — Astsubayların 78 nci maddede gösterilen normal bekleme süreleri dışında, her rütbede kalabilecekleri süre hakkında 32 nci maddenin (b) bendi esasları uygulanır.

IV - Terfi zamanı

MADDE 81. — Astsubayların terfi zamanı hakkında 33 ncü madde hükmü uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Nasıp

I - Astsubaylığa nasıp

MADDE 82. — Astsubaylığa nasıp ve rütbe terfileri bakanlık onayı ile yapılır. Astsubay okullarını başarı ile bitirenler o yılın 30 Ağustosunda astsubay çavuş nasbedilirler.

II - Nasıp düzeltilmesi

MADDE 83. — Kazai ve idari kararlar sonucu astsubayların nasıplarının düzeltilmesi hakkında, 36 ncı maddenin (a), (c), (e) bendleri hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kıdem

I - Kıdem ve kıdem sırası

MADDE 84. — Kıdem ve kıdem sırası aşağıdaki esaslara göre düzenlenir :

- a) Rütbelerde kıdemler, bakanlık onayı metninde yazılı tarihten başlar.
- b) Aynı günde astsubaylığa nasbedilenler arasında kıdem sırası; okullarda kazanılan not ortalamalarına göre tesbit edilir ve bunlar kendi aralarında sıralanırlar.
- c) Aynı rütbe ve nasıplılar arasında kıdem sırası; her rütbeye yükselirken almış oldukları yeterlik derecelerine göre yapılır.
- d) Çeşitli sınıflara mensup, aynı rütbe ve nasıplı astsubaylar arasındaki kıdem sırası : Kadro sınıfları esas olmak üzere bunların dâhil buldukları yeterlik gruplarına, yeterlik grupları aynı olanlar için de yeterlik derecelerine göre tesbit edilir.
Yeterlik dereceleri aynı olanların bir evvelki rütbelerindeki yeterlik dereceleri esastır.
- e) Her ne sebeple olursa olsun sınıfı değiştirilenler, yeni sınıflarındaki yeterlik dereceleri tesbit olununcaya kadar, yeni sınıfının aynı nasıplılarının sonunda sıralanırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Terfi esas ve şartları

I - Terfi esasları

MADDE 85. — Astsubayların terfileri aşağıdaki esaslara göre düzenlenir :

- a) Çeşitli sınıflara mensup astsubayların değişik rütbe ve görevlerdeki yeterlikleri; sicil raporlarının not ortalamaları ve değerlendirme kurullarınca verilen değerlendirme notlarının toplamı sonucu elde edilecek yeterlik notuna göre tesbit edilir.
Sicil raporlarının şekli ve muhtevası, ne suretle, kimler tarafından ve hangi zamanlarda doldurulacağı, Astsubay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.
- b) Üstçavuş, kıdemli üstçavuş ve başçavuş rütbelerindeki astsubaylar, terfi için gerekli bekleme sürelerinin son yıllarında, o rütbede, haklarında her yıl düzenlenen sicil raporlarının not ortalaması ve değerlendirme kurullarınca verilen değerlendirme notunun toplamına göre sıralanırlar ve beş yeterlik grupuna ayrılırlar.
- c) Astsubayların rütbe terfi edebilmeleri için :
  - 1) Astsubay üstçavuş ve kıdemli üstçavuşların en az dördüncü yeterlik grupuna,
  - 2) Astsubay başçavuşların en az üçüncü yeterlik grupuna girmeleri gerekir.

d) Astsubay çavuş ve kıdemli çavuşlar yeterlik grupuna ayrılmazlar. Bunların terfileri, Astsubay Sicil Yönetmeliğinde belirtilen engel sebepler bulunmadıkça, bekleme sürelerinin sonunda yapılır.

e) Bekleme sürelerinin sonunda yapılan değerlendirmede, terfi için gerekli yeterlik grupuna giremeyen astsubay üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlar, mütaakıp iki yıl, astsubay başçavuşlar bir yıl daha değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bunlardan, yeterlik notları normal bekleme süresi sonunda değerlendirmeye giren ve terfi eden astsubayların aldığı yeterlik notlarına eşit veya daha yukarı olanlar bu gruba girmiş sayılır ve haklarında buna göre işlem yapılır.

f) Yeterlik grupları teşekkül edemiyen az mevcutlu sınıf ve rütbelerde, terfi sırasında bulunan astsubayların yeterlik derecelerinin tâyini hakkında 38 nci maddenin (f) bendi esasları uygulanır.

II - Yeterlik grupları

MADDE 86 — Astsubayların yeterlik grupları ile bunların yüzde oranları hakkında 39 ncu madde esasları uygulanır.

III - Yeterlik gruplarının hesaplanması

MADDE 87. — Astsubayların yeterlik gruplarının hesaplanması hakkında 40 nci madde esasları uygulanır.

IV - Terfi işlemi

MADDE 88 — Terfi edecek astsubayların terfi işlemleri değerlendirme kurullarınca bu kanunda yazılı esaslara göre yapılır.

V - Kadroların bildirilmesi

MADDE 89. — Terfi edecek astsubayların kadrolarının tesbiti hakkında 41 nci madde esasları uygulanır.

VI - Çok sınıflı kadrolar

MADDE 90. — Çok sınıflı astsubay kadrolarının dağıtımı hakkında 42 nci madde esasları uygulanır.

VII - Rütbe terfii esas ve şartları

MADDE 91. — Rütbelere terfi esas ve şartları şunlardır :

- Rütbeye mahsus bekleme süresini tamamlamış olmak,
- Rütbeye mahsus bekleme süresinin üçte ikisi kadar yıllık sicili bulunmak,
- Terfi için rütbenin gerektirdiği yeterlik grupuna dâhil bulunmak,
- Üst rütbe kadrosunda açık bulunmak.

(a), (b), (c) ve (d) bendlerinde yazılı şartları taşıyan astsubaylar kadro açığı oranında bir üst rütbeye terfi ettirilirlir. Bu terfiler yeterlik gruplarına ve yeterlik grupları içerisindeki yeterlik derecelerine göre bu kanundaki esaslar dâhilinde yapılır.

VIII - Kadrosuzluktan terfi edemiyen astsubaylar hakkında yapılacak işlem

MADDE 92. — Kadrosuzluktan terfi edemiyen astsubaylar hakkında aşağıdaki şekilde işlem yapılır :

- Rütbe terfii için gerekli yeterlik grupuna girip de kadroda açık bulunmadığından terfi edemiyen astsubaylar mütaakıp yıllarda yeniden değerlendirilirler.

b) (a) bendi gereğince yapılan değerlendirme sonucunda terfi edenlerin yeni rütbelerindeki bekleme sürelerinin başlangıcı rütbeye nasıp tarihidir. Bu gibiler yükseldikleri yeni rütbelerinin bekleme sürelerine tabidirler.

IX - Kademe terfii esas ve şartları

MADDE 93. — Astsubaylar, aşağıda yazılı esaslara göre her yıl kademe terfii edebilirler :

1. Kademe terfi şartları şunlardır :

- a) Bulunduğu kademede bir terfi yılını doldurmuş olmak,
- b) Bulunduğu rütbede terfi edebileceği bir ileri kademe derecesi bulunmak,
- c) Sicil notu müsait bulunmak (bekleme süresi sonunda rütbe terfii için her yıl yapılan yeterlik gruplamasında, kendi Kuvvetindeki sınıfların eşidi rütbelerindeki emekliye ayrılacak yeterlik gruplarının üstündeki grupların en düşük sicil notu ortalamasına eşit veya daha yüksek sicil notu almış olmak. Astsubay başçavuşların kademe terfii için lüzumlu sicil notu, astsubay kıdemli başçavuşlar için de aynen uygulanır.)

Astsubay çavuş ve kıdemli çavuşların kademe terfileri, Astsubay Sicil Yönetmeliğinde belirtilen engel sebepler bulunmadıkça (a) ve (b) bendleri esaslarına göre yapılır.

2. Rütbelere ait kademeler ve bu kademelerin üst rütbe maaş kademelerine sirayeti Ek - 2 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Kademe terfi suretiyle üst rütbe maaşını almış olmak üst rütbeye terfii gerektirmez.

3. Bekleme süreleri sonunda üst rütbeye terfi eden astsubaylar, yeni rütbelerinin birinci kademesine de terfi etmiş olurlar.

4. Bekleme süreleri sonunda terfi edemiyenlerle 85 ve 92 nci maddeler gereğince tanınan münzam değerlendirme sonunda terfi edemiyenler, Ek - 2 sayılı çizelgede gösterilen kademeler dâhilinde kademe terfi edebilirler.

5. Bekleme süreleri dışında rütbe terfi eden astsubaylar da yeni rütbelerinin birinci kademesine terfi etmiş sayılırlar. Bunların yeni rütbe ve kademe aylıkları evvelki aylıklarından az olduğu takdirde aradaki fark, kademe terfi suretiyle giderilinceye kadar evvelki aylıkları ödenmekte devam olunur.

6. 85 nci maddenin (e) fıkrası gereğince rütbe terfi edemeyip kademe terfiine sapan astsubay üstçavuş - başçavuşlar, mütaakıp senelerde kademe terfi edemedikleri takdirde bunlardan, fiili hizmetleri yirmibes yıl ve daha fazla olanlar emekliye sevk edilirler. Fiili hizmetleri yirmibes yıldan az olanlar kademe terfii de etmeksizin yirmibes fiili hizmet yılını dolduruncaya kadar hizmete devam ederler.

7. 85 ve 92 nci maddeler gereğince yapılan değerlendirmeler sonunda rütbe terfii imkânı kalmıyan ve kademe terfi şartlarını haiz olmaları sebebiyle rütbesine ait son kademe aylığına kadar terfi eden ve yirmibes fiili hizmet yılını dolduran astsubay üstçavuş - başçavuşlardan her yıl aldıkları sicil notları, o yıl normal bekleme süreleri sonunda değerlendirmeye tabi tutulan astsubay üstçavuş - başçavuşların dördüncü yeterlik grubuna girenlerin en düşük notundan daha aşağı olanlar emekliye sevk edilirler. Diğerleri yaş haddine kadar hizmete devam ettirilebilirler. Ancak, bu suretle yaş haddine kadar hizmete devam edebilecek astsubay üstçavuş-başçavuşların miktarı, üst rütbeye yükselcek astsubayların kadro vönünden yükselmelerine engel olduğu takdirde, bunların en düşük sicil notu alanlarından başlamak üzere yeteri kadar emekliye sevk edilir.

8. Astsubay kıdemli başçavuşlar, bekleme süresi sonunda değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bunlardan dördüncü ve beşinci yeterlik grubuna girenler emekliye sevk edilirler. Diğerleri Ek - 2 sayılı çizelgede gösterilen kademeler dâhilinde kademe terfi edebilirler. Bu şekilde kademe terfi edeceklerden üst üste iki yıl kademe terfi edemiyenler de emekliye sevk edilirler.

9. Astsubay kıdemli başçavuşluğun onüçüncü ve mütaakıp yıllarında her yıl aldıkları sicil notu, o yıl kıdemli başçavuşlukta değerlendirmeye tabi tutulanların üçüncü yeterlik grubuna girenlerin en düşük notundan aşağı olanlar, emekliye sevk edilirler. Diğerleri yaş haddine kadar hiz-

mete devam ettirilebilirler. Ancak, bu suretle yaş haddine kadar hizmete devam edebilecek astsubay kıdemli başçavuşların miktarı, kıdemli başçavuşluğa yükselecek astsubay başçavuşların kadro yönünden yükselmelerine engel olduğu takdirde, bunların en düşük sicil notu alanlarından başlamak üzere yeteri kadarı emekliye sevk edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Rütbe terfii için gerekli yeterlik grupuna giremeyenler hakkında yapılacak işlem

I - Terfi için gerekli yeterlik grupuna giremeyenler

MADDE 94. — Rütbe terfii için gerekli yeterlik grupuna giremeyen astsubaylar hakkında aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır :

a) Astsubay üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlardan yapılan son değerlendirme sonucunda beşinci, astsubay başçavuşlardan dördüncü ve besinci yeterlik grupuna giren ve fiili hizmet yılı toplamı yirmibeş yıl ve daha fazla olanlar hakkında Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun emekliye sevk ile ilgili hükümleri uygulanır.

b) Kıdemli başçavuşlardan yapılan son değerlendirme sonunda dördüncü ve beşinci yeterlik grupuna girenler hakkında (a) bendi hükmü uygulanır.

c) Terfi hakları olmaksızın yirmibeş fiili hizmet yılını tamamlayıncaya kadar hizmete devam edecek astsubaylardan, Astsubay Sicil Yönetmeliğinde gösterilen esaslara göre kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında, hizmet sürelerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

d) Disiplinsizlik veya ahlâki durumları sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerde kalmaları uygun görülmiyen astsubayların hizmet sürelerine bakılmaksızın haklarında Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır. Bunlar hakkındaki lüzumlu raporlarının ne suretle ve ne zaman tanzim edileceği Astsubay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

ALTINCI BÖLÜM

Astsubay Değerlendirme Kurulları

I - Değerlendirme Kurullarının teşkili

MADDE 95. — Astsubay Değerlendirme Kurulları, Kuvvet komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığında Astsubay Sicil Yönetmeliğindeki esaslara göre yeteri kadar kurulur.

II - Astsubayların terfi işlemleri

MADDE 96. — Astsubay Değerlendirme Kurulları terfi edecek astsubayların terfi işlemlerini, 54 nci madde esaslarına göre yapar.

III - Değerlendirme Kurullarının çalışmaları

MADDE 97. — Astsubay Değerlendirme Kurulları, çalışmalarını 55 nci madde esasları dâhilinde yürütür.

IV - Değerlendirme Kurullarının kararları

MADDE 98. — Astsubay Değerlendirme Kurulları üyeleri kararlarında bağımsızdırlar.

V - Yönetmelik

MADDE 99. — Astsubay Değerlendirme Kurullarının çalışma usulleri, 57 nci maddedeki esaslar dâhilinde Astsubay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Özel hükümler

I - Savaş takdirnamesi alanlar

MADDE 100. — Savaş takdirnamesi alan astsubaylar hakkında 58 nci madde esasları uygulanır.

II - Esir astsubaylar

MADDE 101. — Esir düşen astsubaylar hakkında 59 ncu madde esasları uygulanır.

III - Harb gaibi astsubaylar

MADDE 102. — Harb gaibi astsubaylar hakkında 60 nci madde esasları uygulanır.

IV - Enterne edilen astsubaylar

MADDE 103. — Enterne edilen astsubaylar hakkında 61 nci madde esasları uygulanır.

V - Sıhhi izin süresi içinde terfi sırasına giren astsubaylar

MADDE 104. — Sıhhi izin süresinde bulunan astsubayların terfileri hakkında 62 nci madde esasları uygulanır.

VI - Sınıf değiştiren astsubaylar

MADDE 105. — Çeşitli sebeplerle sınıf değiştiren astsubayların terfilerinin ne şekilde yapılacağı Astsubay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

VII - Açığa alınan veya tutuklanan astsubaylar hakkında yapılacak işlem

MADDE 106. — Astsubayların açığa alınmaları ve açıklarının kaldırılması subaylar hakkındaki hükümlere tabidir.

Açığa alınan veya tutuklanan astsubaylar hakkında 65 nci madde esaslarına göre işlem yapılır.

VIII - İstifa eden veya emekli olan astsubayların durumları

MADDE 107. — Ahlâki bakımından Silâhlı Kuvvetlerde kalmaları uygun görülmiyerek sicil yolu ile çıkarılanlar haricolmak üzere istifa eden veya emekliye ayrılan veya sicil yolu ile çıkarılan astsubaylar rütbeleri ile yedek astsubaylığa geçirilirler.

Bunların yedeklik çağları rütbelere bakılmaksızın 55 yaşını bitirinceye kadar devam eder.

Silâhlı Kuvvetlerden her ne sebeple olursa olsun ayrılan astsubaylar muvazzaf olarak tekrar Silâhlı Kuvvetler hizmetine alınamazlar.

Barışta manevra ve tatbikat amacıyla olağanüstü hallerde lüzum ve ihtiyaca göre yeteri kadarının hizmete çağrılması sair yedeklik işlem ve durumları ile meslekten çıkarılmaları Yedek Subay Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

IX - Sicil yolu ile çıkarılanların muvazzaflık hizmetleri

MADDE 108. — Ahlâki bakımdan sicil yolu ile veya mahkeme kararı ile mecburi hizmetini tamamlamadan astsubaylıktan çıkarılanlardan, muvazzaflık hizmetini tamamlayanlar derhal terhis olunur.

Muvazzaflık hizmetini tamamlamayanlara bu hizmetleri er olarak tamamlattırılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Astsubaylıktan subay olma

I - Astsubaylıktan subay olma şartları

MADDE 109. — Silâhlı Kuvvetlerin ihtiyacı göz önüne alınarak her sene tesbit edilecek kontenjan nisbetinde emsali arasında temayüz etmiş astsubaylar, aşağıdaki şartlarla teğmen nasbedilirler :

- Başçavuşluğun birinci ve ikinci senesinde bulunmak ve bu süreyi geçirmemiş olmak,
- Başçavuşluğa terfiinde birinci yeterlik grupuna girmiş olarak yükselmiş bulunmak,
- Genel kültür, meslekî bilgi, karakter ve ahlâk bakımından subaylığa lâyık bulunduğu sıralı sicil üstlerince onanmış olmak,
- Lise seviyesinde yapılacak genel kültür ve meslek imtihanlarını kazanmak ve mütaakiben gönderilecekleri okul ve kurslarda başarı göstermek.

II - Astsubaylıktan subay olanların rütbeleri

MADDE 110. — Astsubaylıktan subaylığa geçenlerin yükselebilecekleri rütbe ve yaş hadleri aşağıdadır. Bu rütbelere ait maaş kademeleri ek - 3 sayılı çizelgede gösterilmiştir. Rütbe, yaş hadleri ve kademe terfileri dışında kalan hususlar için bunlara, subaylar hakkındaki bütün hükümler tatbik olunur. 14 ncü madde hükmü saklıdır.

Rütbeler	Yaş haddi
Teğmen	41
Üsteğmen	46
Yüzbaşı	52

III - Yönetmelik

MADDE 111. — Yukarda belirtilen hükümlerin tatbik şekli ve karşılığı bulunmayan sınıfların hangi sınıf ve meslek imtihanlarına tabi tutulacakları ve sicillerin ne şekilde verileceği, subay sicil yönetmeliğinde gösterilir.

ONUNCU KISIM

Yükümlülük

I - Subayların ve astsubayların yükümlülüğü

MADDE 112. — Muvazzaf subay ve astsubaylar, subay ve astsubay nasbedildikleri tarihten itibaren fiilen on yıl hizmet etmedikçe istifa edemezler.

Astsubaylıktan subay olanlar hakkında bu yükümlülük uygulanmaz.

Subay ve astsubaylardan yabancı uyruğundaki kişilerle evlenenler veya nikâhsız olarak karı koca gibi yaşayanlar, istifa etmiş sayılırlar. Bunlar istifa için kanuni süresini ikmal etmemiş iseler kendilerine yapılmış olan masrafın iki katı, tazminat olarak alınır.

Yabancı memleketlere öğrenim, staj, kurs, ihtisas veya görgü ve bilgilerini artırmak maksadıyla gitmiş olanlardan bu harekette bulunanlar hakkında yukarıda gösterilen işlemin uygulanması ile beraber orada buldukları süre içinde aldıkları aylık ve Devletçe yapılan masrafların iki katı, tazminat olarak kendilerinden veya kefillerinden alınır.

Bu suretle ordudan çıkanlar 1076 sayılı Yedeksubay ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun 23 ncü maddesi hükmüne tabi tutularak yaşlarına göre haklarında, bu kanunun 108 nci maddesi ile Askerlik Kanunu hükümleri uygulanır.

II - Yurt içinde ve dışında öğrenim, kurs ve staj yapanların yükümlülükleri

MADDE 113. — Subay ve astsubay nasbedildikten sonra öğrenim, kurs ve staj için yurt dışına gidenlerle, Silâhlı Kuvvetler hesabına yurt içinde öğrenim yapanların yükümlülükleri aşağıda gösterilmiştir :

a) Subay ve astsubay nasbedildikten sonra, yabancı memleketlere 6 ay veya daha fazla süre ile öğrenim, staj, kurs, ihtisas veya görgü ve bilgilerini artırmak maksadı ile gidenlerin yükümlülükleri :

1. Masrafları kendileri tarafından ödenmiş ise, gidiş ve dönüş tarihleri arasında geçen süre kadar,

2. Masrafları Devlet tarafından ödenmiş ise bu sürenin iki misli kadar veya Devletçe yapılan masrafları faizi ile ödedikleri takdirde gidiş ve dönüş süresi kadar uzatılır.

b) Subaylardan, subayhğa nasbedildikten sonra Silâhlı Kuvvetler hesabına yurt içindeki fakülte ve yüksek okullarda öğrenim yapanlarla, meslekleri ile ilgili ihtisas yapanların yükümlülükleri buralarda geçen süreler kadar uzatılır.

c) (a) ve (b) fıkraları gereğince yükümlülükler eklenecek hizmet sürelerinin başlangıç tarihleri :

1. Yükümlülük süresini tamamlamadan gidenlerin, yükümlülük süresini tamamladıktan sonra,

2. Yükümlülük süresini tamamlayarak gidenlerle, yükümlülüklerini bu süre içinde tamamlayanların,

Kadro görevine fiilen katıldıkları tarihten başlar.

III - Liseyi bitirdikten sonra yurt dışında öğrenim yapanların yükümlülükleri

MADDE 114. — Lise mezunlarından öğrenim maksadiyle yabancı memleketlere gönderilenlerin, subay çıktıktan sonra istifaya hak kazanmaları, 10 yıllık yükümlülük süresine ek olarak öğrenim için yurt dışına çıkış ve dönüş tarihleri arasında geçen süre kadar fazla hizmet etmeleri ile mümkündür.

Bunlardan Devletçe kendilerine yapılan masrafları faizi ile birlikte ödiyenler 10 yıllık yükümlülükleri sonunda istifa edebilirler.

IV - Askerî öğrencilerin istifa edememeleri

MADDE 115. — Harb okulları, yurt içi ve yurt dışı fakülte ve yüksek okul askerî öğrencileriyle astsubay okulları öğrencileri ilk bir aylık intibak süresini geçirdikten sonra okul masraflarını ödeseler dahi istifa edemezler.

V - İstifaların kabul süresi

MADDE 116. — Yükümlülüklerini bitirerek istifa edenlerin istifaları Bakanlıkça kabul edilir. İstifaların kabulü müracaat tarihinden itibaren bir aydan fazla geciktirilemez.

Savaş hali ve savaşı gerektirecek durumun başgöstermesi hallerinde subay, astsubay ve askerî memurların istifa işlemleri, Bakanlar Kurulu kararı ile bu sürelerin sonuna kadar tehir edilebilir.

ONBİRİNCİ KISIM**Hizmet şartları ve şekilleri****BİRİNCİ BÖLÜM****Atanmalar***I - Atanmalarda esaslar*

MADDE 117. — Barışta kıta, karargâh ve kurumlara kadrosunda gösterilen rütbelerden ast rütbe ile asil olarak kimse atanamaz.

II - Atanmalarda dikkate alınacak hususlar

MADDE 118. — Subayların ve astsubayların atanma ve yer değiştirmeleri, hizmetin aksatılmadan yürütülmesi esasına bağlı olarak; memleketin ekonomik, sosyal, iklim ve ulaştırma durumları ile kültür ve sağlık durumları ve bunlara benzer yer ve bölge şartları göz önüne alınarak tesbit edilecek bölgelere ve garnizonlara aşağıdaki esaslar da dikkat nazara alınarak sıra ile yapılır :

- a) Meslek programları, meslek içi eğitim esasları ve kadro ihtiyacı,
- b) Sağlık durumu,
- c) İdari, asayiş ve zaruri sebepler,
- d) İstekli bulunduğu yerler.

III - Yönetmelik

MADDE 119. — Yukardaki maddede yazılı esaslar dâhilinde bölge ve garnizonların tesbiti, bölgelerin ve garnizonların değişen şartlara göre yeniden tesbiti, buralarda kalma süreleri, atanma ve yer değiştirmelerde dikkate alınacak sair hususlar Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca hazırlanacak yönetmelik ile tesbit edilir.

IV - Göreve atanmada başlama süresi

MADDE 120. — Subay ve astsubayların ilk ve görev süresi içinde atanmalarında:

a) Aynı belediye hudutları içinde veya aynı garnizon dâhilinde bulunanlar, atanma emrini tebellüğ ettiği günü takibeden 24 saat içinde, bu süre resmî tatil gününe raslıyorsa hizmetin başladığı gün mesai saati içinde,

b) Belediye hudutları dışında veya başka bir garnizona atanmalarda yollukları hakkındaki özel kanunda belirtilen seyahat süresi dışında 15 gün içinde,

Atandıkları göreve katılmak zorundadırlar.

Bu süreler dâhilinde mâzeretsiz göreve katılmıyanlar hakkında özel kanunlar gereğince işlem yapılır.

V - Subayların ve astsubayların atanmaları

MADDE 121. — Subay ve astsubayların atanmaları :

a) Astsubaylar ile asteğmen ilâ albay (albay dâhil) rütbelerindeki subayların atanmaları; Kuvvet Komutanlarının teklifi ile Millî Savunma Bakanınca,

b) General ve amirallerin atanmaları; Kuvvet Komutanlarının lüzum göstermesi ve Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile,

c) Kuvvet Komutanları ve Genelkurmay İkinci Başkanı general ve amirallerin atanmaları; Genelkurmay Başkanının teklifi, Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile,

d) Askerî hâkimlerin ve jandarma subay ve astsubaylarının atanmaları; özel kanunları gereğince,

e) Millî Savunma Bakanlığı karargâhı ile doğrudan doğruya bu Bakanlığa bağlı kuruluşlarda görevlendirilecek astsubay ve subayların atanmaları; Millî Savunma Bakanlığınca, bunlardan kararname ile yapılması gereken subay, general ve amirallerin atanmaları Millî Savunma Bakanının inhası ile Başbakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile yapılır. Bu personelin başka göreve atanmaları, Millî Savunma Bakanının muvafakati üzerine (a), (b), (c) ve (d) bendleri hükümlerine göre yapılır.

(b) ve (c) bendlerinin uygulanmasında Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine, Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı, talebini yazı ile Başbakanına gönderir. Başbakan kararını yazı ile Millî Savunma Bakanına ve Genelkurmay Başkanına bildirir. Başbakanın bu kararına uyulması zorunludur.

VI - Sayman ve mutemetlerin devir süresi

MADDE 122. — Bulunduğu görevden başka bir göreve atanan subay ve astsubaylardan; sayman, mutemet veya mal sorumlusu görevlerini ifa edenlere, bu görevlerine ait hesaplarını ve mallarını devir ve teslim için kendilerine bir aya kadar süre verilir.

VII - Savaş hali ve olağanüstü haller

MADDE 123. — Savaş ve olağanüstü hallerde bu kanunun atanmaya dair hükümleri Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum ve Millî Savunma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararınca tatbik edilmeyebilir.

VIII - Silâhlı Kuvvetler personelinin hizmet yerleri

MADDE 124. — Silâhlı Kuvvetlere (Jandarma dâhil) mensup muvazzaf subay ve astsubaylar, Silâhlı Kuvvetler içindeki hizmetlerden başka bir göreve naklolunamazlar. Ancak zaruri ahvalde Bakanlar Kurulu kararı ile ve Silâhlı Kuvvetler kadrolarında gösterilmek ve her türlü istihkaklarını mevcut hükümler dairesinde, kendi bağlı bulunduğu Bakanlık bütçesinden almak şartı ile Silâhlı Kuvvetler haricindeki Devlet hizmetleri ile, Türk Hava Kurumu hizmetlerinde istihdam edilebilirler.

İKİNCİ BÖLÜM

İzinler

I - Yıllık izin

MADDE 125. — Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subay ve astsubayların barışta her yıl 45 gün izin almaya hakları vardır. Bu müddete yol dâhil değildir. Bu izin 15 günü mazeret izni olarak kullanılır.

Yıllık izinlerin verilmesi, zaman ve süresi, hizmet karargâh ve kurum âmirlerince düzenlenir. metin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta,

II - Mazeret izinleri

MADDE 126. — Subay ve astsubaylara 125 nci maddede yazılı onbeş günlük mazeret izinleri dışında :

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde on gün,

b) Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mazeret dolayısıyla bir yıl içinde otuz güne kadar,

Mazeret izni verilebilir.

Verilen mazeret izinleri yıllık izine mahsubedilmez.

c) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir aylık izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir.

III - Yurt dışı izinleri

MADDE 127. — Subay ve astsubaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca :

a) Öğrenim için öğrenim süresi kadar,

b) Meslekî bilgi ve görgüsünü artırmak maksadı ile bir yıla kadar,

c) Mazeret dolayısı ile yıllık izinle birlikte üç aya kadar,

d) Seyahat maksadı ile yıllık izin süresi kadar,

Yurt dışı izni verilebilir.

Bu hallerde özlük hakları aynen verilir.

IV - Sıhhi izin süresi

MADDE 128. — Subayların ve astsubayların sıhhi izin süresi aşağıdaki gibidir :

a) Barışta ve savaşta hizmet yapamıyacak şekilde hastalanan subaylar ve astsubaylar, hastalıkları geçici ise veya geçici olup sekel bırakan hastalıklardan ise, aynı rütbede ay ve gün hesabı ile her çeşit hastalıkları için toplam olarak ve fiilen iki yılı geçmemek üzere (Hastanelerde geçen teşhis ve tedavi süreleri hariç) nekahat tedavisi, istirahat ve hava değişimi işlemine tabi tutulurlar. Bu gibiler hakkındaki raporlar sağlık kurulunca verilir.

b) Kanseri, verem, akıl ve ruh hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananlar, sağlık kurulları raporlarında gösterilecek lüzum üzerine, aynı rütbede toplam olarak ve fiilen üç yılı geçmemek şartıyla tedavi, istirahat veya hava değişimine tabi tutulabilirler.

c) Sağlık durumundan dolayı (Yurdun alçak veya alçak mutedil bölgelerinde faal görev yapar) veya (Muayyen bölgelere gidemez) veya (Denizin kara teşkillerinde çalışır) şeklinde iklim değiştirme raporları alanlar ile, kıta veya diğer görevlerde çalışması sağlık kurulu raporu ile kayıt ve şarta bağlı olanların bu durumlardaki sıhhi izin süreleri dört yıl olarak hesaplanır. Geçici olarak sağlık durumları sebebiyle uçucuların yer hizmetine verilmeleri ve denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam, sualtı komando birliklerinde ve denizdeki patlayıcı maddeleri zararsız hale getiren personelden hizmetlerini yapamaz kararı alanların diğer görevlere verilmeleri sıhhi izin süresinden sayılmaz.

Sıhhi izin süresini doldurmak durumuna girenler, sıhhi izin sürelerini dolduracakları ayın ilk haftasında haklarında katî işlem yapılmak üzere tekrar muayeneye sevk edilirler. Bunlardan sıhhi arızalarının devam ettiği ve hiçbir sınıfın hizmetinde vücutlarından istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

d) Bayan subaylara doğum yapmalarından önce üç hafta ve doğum tarihinden itibaren altı hafta müddetle izin verilir.

e) Barışta ve savaşta görev esnasında veya görevlerinden dolayı bir kazaya uğrıyan veya meslek hastalıklarına yakalanan subay ve astsubaylar müddet ne olursa olsun iyileşinceye kadar izinli sayılırlar.

V - İzinlerin kullanılması

MADDE 129. — Yıllık izinlerin senesi içinde kullanılması esastır. Ancak, hizmet sebebiyle izinlerini kısmen veya tamamen kullanamayanların izinleri mütaakıp sene içinde verilebilir. Bu müddet hiçbir suretle 60 günü geçemez.

VI - İzin sürelerinin hizmetten sayılması

MADDE 130. — İzin süreleri subay ve astsubayların hizmetlerinden sayılır.

VII - Olağanüstü haller

MADDE 131. — Savaş ve olağanüstü hallerde ve sıkıyönetim müddetince Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine, Millî Savunma Bakanının teklifi ve Millî Savunma Bakanı ile Başbakanın imzalıyacakları ortak kararnameyle izin süreleri kısaltılabilir veya kaldırılabilir.

VIII - Jandarma subay ve astsubaylarına idare âmirlerince verilen izinler

MADDE 132. — 5442 sayılı Kanun gereğince jandarma subay ve astsubaylarına idare âmirlerince verilen izinler yıllık izinlerinden mahsubedilir.

IX - Yabancı memleket ordularında hizmet etmek için gönderilenler

MADDE 133. — Yabancı memleket ordularında hizmet yapmak üzere gönderilecek subaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca 4 yıla kadar izin verilebilir. Maaşları Millî Savunma ve İçişleri bakanlıkları bütçelerinden ödenir. Bunların yabancı memleketlerde geçen hizmet süreleri, fiilî hizmetlerinden ve kıdemlerinden sayılır.

X - Yönetmelik

MADDE 134. — İzinlerin verilme usulleri, izin vermeye yetkili makamlar ve sair hususlar ile bilgi ve görgülerini artırmak üzere yabancı memleketlere izinli gideceklerin seçilmeleri, yolalanma tarzları ve o yerlerdeki yaşama ve çalışmalarının ne yolda takip ve kontrol edilecekleri ve ne gibi hallerde geri çağrılacakları ile ilgili hususlar Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken tanzim edilecek yönetmelik ile tesbit olunur.

ONİKİNCİ KISIM

Mali hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Ayhıklar, ek görevler, yolluk ve harçlıklar

I - Kapsam

MADDE 135. — Subay ve astsubayların aylık ve ödenekleri ile hizmetle ilgili her çeşit ödemeler ve askerî öğrencilerin harçlıkları, özel kanun hükümleri saklı kalmak şartı ile bu kanunda yazılı esaslar dâhilinde yürütülür.

II - Tarifler

MADDE 136. — Bu kanunda geçen :

- a) Aylık; Silâhlı Kuvvetlere mensup subay ve astsubayların fiili kadrolarına rütbe ve rütbe içerisindeki hizmet yıllarına göre kendilerine ay itibariyle ödenen parayı,
  - b) Harçlık; askerî öğrencilere her ay buldukları okullara ve sınıflara göre ödenen parayı,
  - c) Temsil giderleri; belirli makamları işgal edenlere görevleri icabı gerçek giderleri karşılamak üzere bütçeye konulan ödenekten özel yönetmeliği hükümlerine göre ödenen parayı,
  - d) Ödül; bu kanunun ilgili bölümlerinde belirtilen hallerden dolayı verilen parayı,
- İfade eder.

III - Gösterge tabloları

MADDE 137. — Silâhlı Kuvvetlerdeki subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarının aylıkları, rütbe ve o rütbedeki kademe esasına göre tesbit edilir.

En düşük gösterge rakamı 100 ve en yükseği 1 000 dir.

Üç yılını bitirmiş albaya 1 000 gösterge rakamı uygulanır. General ve amirallere 1 000 gösterge rakamının uygulanmasından başka her yıl bütçe kanunu ile tesbit olunacak miktarlar tazminat olarak verilir.

Yukarıdaki tavan ve taban rakamları arasında subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarının rütbe ve kademelerine ait gösterge rakamları özel kanunla tesbit edilir.

IV - Katsayn

MADDE 138. — Subay ve astsubay maaş tutarlarının hesabı için gösterge tablolarındaki gösterge rakamlarının çarpılacağı kat sayı, Devlet memurları için tesbit edilen katsayıdır.

V - Kademe aylığı

MADDE 139. — Subay ve astsubayların rütbelerine ait gösterge tablosundaki aylık derecelerinden, bu dereceye ait hizmet yıllarının ve bu kanunun ilgili bölümündeki esaslara göre tesbit edilmiş kademelerden herbiri için tesbit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

VI - Rütbe aylığı

MADDE 140. — Subay ve astsubayların gösterge tablosundaki rütbelerinin herbiri için tesbit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

VII - Rütbelerin ilk ve en yüksek kademe aylıkları

MADDE 141. — Kanunda gösterilen gösterge tablosunda yer alan rütbelerden herbirindeki birinci aylık göstergesine tekabül eden miktar, o rütbenin ilk kademe aylığını, aynı rütbenin son aylık göstergesine tekabül eden miktar, o rütbeye ait en yüksek kademe aylığını gösterir.

VIII - Ödenecek brüt aylık tutarı

MADDE 142. — Kanunda yer alan her rütbeye ait gösterge tablolarındaki rakamların ve o yılki bütçe kanunu ile tesbit edilecek katsayının çarpılmasından elde edilecek miktar, ödenecek brüt aylık tutarını gösterir.

IX - Harcıklar

MADDE 143. — a) Harb okullarında, üniversite ve yüksek okullarda öğrenimde bulunan askerî öğrencilere teğmen rütbesinin birinci kademe brüt aylığının :

Birinci sınıfta	% 10 u
İkinci sınıfta	% 11 i
Üçüncü sınıfta	% 12 si
Dördüncü sınıfta	% 13 ü
Beşinci sınıfta	% 14 ü
Altıncı sınıfta	% 15 i

b) Astsubay okulu öğrencilerine astsubay çavuş rütbesinin birinci kademe brüt aylığının:

Birinci sınıfta	% 10 u
İkinci sınıfta	% 11 i
Üçüncü sınıfta	% 12 si

Harcık olarak verilir.

Bu harçlıklar hiçbir kesintiye ve vergiye tabi olmadığı gibi, borç için de hacz edilemez.

X - Yurt dışı aylıkları

MADDE 144. — Silâhlı Kuvvetlerin yurt dışındaki kadrolarında görev alan subay ve astsubayların aylıkları, 142 nci maddeye göre tesbit edilen aylık tutarından, alınacak vergi ve diğer kanunlar gereğince yapılacak bütün kesintiler indirildikten sonra, dış görevlerde çalıştırılacak Devlet memurlarının maaşları için kabul edilecek miktar üzerinden ödenir.

Asıl aylığın ödenen miktarı ile kat sayılı tutarı arasındaki fark her türlü vergiden muaftır.

XI - Aylığın ödeme zamanı

MADDE 145. — Subay, astsubay ve askerî öğrencilerin aylık ve hacıkları, her ayın başında peşin olarak ödenir.

Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde, o aya ait peşin ödenen aylık veya harcık geri alınmaz.

Savaşta, subay ve astsubayların, aylıklarından kendi rızası ile düzenliyeceği formül çizelge üzerine ailelerine veya diledikleri kimselere bırakacakları miktarlar ile bunun ödenme şekli ve ilgili diğer hususlar bir yönetmelikle düzenlenir.

XII - İlk atanmada aylığa hak kazanma

MADDE 146. — İlk defa göreve atanan subay ve astsubaylar, kararname veya karar metninde yazılı nasıp tarihini takibeden aybaşından itibaren aylığa hak kazanırlar.

XIII - Kademe terfiinde aylığa hak kazanma

MADDE 147. — Subay ve astsubaylar kademe terfiinde, onay metninde yazılı tarihi takibeden ay başından itibaren kademe maaşına müstahak olurlar.

XIV - Rütbe terfiinde aylığa hak kazanma

MADDE 148. — Rütbe terfi eden subay ve astsubaylar, kararname veya karar metninde yazılı terfi tarihini takibeden aybaşından itibaren yeni rütbelerinin birinci kademe aylığına hak kazanırlar.

XV - Ek görev aylığına hak kazanma ve bunun ödenme şekli

MADDE 149. — 7356 sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince ek görev verilen subay ve astsubaylara mezkûr kanunun 11 nci maddesi gereğince ek görev aylığı verilir.

XVI - Ek ders ücreti

MADDE 150. — Askerî eğitim ve öğretim kurumları ile kurslarda öğretmenlik yapan subay ve astsubayların ek ders ücreti, özel kanunda gösterilen esaslar dâhilinde verilir.

XVII - Yolluk giderleri ve gündelikleri

MADDE 151. — Subay ve astsubaylardan, görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev yerinden ayrılanların yolluk giderleri ve gündelikleri özel kanun hükümlerine göre ödenir.

XVIII - Temsil giderleri

MADDE 152. — Silâhli Kuvvetlerin hangi kadrolarında bulunanların görevleri icabı temsili mahiyette masraf yapabilecekleri ve bunun miktarları Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının teklifleri ile Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Temsil giderlerinin sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken tanzim edilecek bir yönetmelikte belirtilir.

XIX - Aile yardım ödeneği

MADDE 153. — Evli bulunan subaylara ve astsubaylara aile yardımı ödeneği verilir. Bu yardım, her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmıyan eşi ve çocukları için her yıl Bütçe kanunlarında tesbit edilecek miktar üzerinden ödenir.

Dul subay ve astsubayların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme, bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Subay ve astsubayın geçimini sağladığı üvey çocukları ve evlât edindikleri çocukları için de bu ödenek verilir.

XX - Aile yardım ödeneğinin ödeme usulü

MADDE 154. — Aile yardımı ödeneği subay ve astsubayların her ay aylıkları ile birlikte ödenir.

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardım ödenekleri hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

XXI - Aile yardımı ödeneğine hak kazanma

MADDE 155. — Subay ve astsubaylar, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendikleri; çocukları için ödenen yardıma da çocuklarının doğduğu tarihi takibeden ay başından itibaren hak kazanırlar.

XXII - Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme

MADDE 156. — Subay ve astsubaylar, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 157 nci maddedeki hallerin vukuunu takibeden ay başından itibaren kaybederler.

XXIII - Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller

MADDE 157. — Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez :

1. Evlenen çocuklar,
2. 19 yaşını dolduran çocuklar,

(19 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocuklarına 25 yaşını dolduruncaya ve yüksek öğrenim yapmakta bulunan erkek çocuklar için 25 yaşını geçmemek üzere öğrenimlerini bitirinceye kadar ve çalışmayacak derecede mâlûllükleri resmî sağlık kurulu raporu ile tesbit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.)

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

XXIV - Mahrumiyet yeri ödeneği

MADDE 158. — Memleketin tabii, ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık ve ulaştırma şartları dolayısıyla subay ve astsubayların yaşama ve çalışmasında zorluk ve darlık gösteren yerlere sürekli görevle atananlara, o yerin mahrumiyet derecesine göre mahrumiyet yeri ödeneği verilir.

XXV - Ödeme usulü ve mahrumiyet yeri derecesi

MADDE 159. — Mahrumiyet yerlerinde çalışanlara ne zaman ve hangi hallerde ödenek verileceği, hangi hallerde bu ödenek hakkının kalkacağı hususları ile ödemenin şekil ve şartları, Devlet memurları hakkında bu konuda hazırlanacak yönetmelik esaslarına muvazi olarak, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onanacak bir yönetmelikle tesbit olunur.

Mahrumiyet yerleri ve dereceleri 4 senede bir yeniden tesbit olunur.

Bu yerlere ve derecelere etki yapan olağanüstü hallerde bu süre beklenmez.

XXVI - Mahrumiyet yeri ödeneğinin miktarı

MADDE 160. — Mahrumiyet yeri ödeneği 4 derece üzerinden ödenir. Birinci derece mahrumiyet yeri ödeneği her yıl Bütçe kanunlarında belirtilir. Diğer mahrumiyet yerlerinin ödenekleri aşağıda gösterilen oranlara göre hesab edilir :

Mahrumiyet derecesi	Ödenek oranı
1	% 100
2	% 75
3	% 50
4	% 25

XXVII - Mahrumiyet yeri ödeneğinin ödeme usulü

MADDE 161. — Mahrumiyet yeri ödeneği bu yerlerde göreve başlandığı günü takibeden aybaşından itibaren ve aylıklarla birlikte kesintisiz ödenir.

Başka yerlere atananlarla ölen veya emekliye ayrılanların aldıkları ödenek geri alınmaz.

XXVIII - Sürekli görevle yurt dışında bulunanlardan yurt içinde bir göreve atananların aylıkları

MADDE 162. — Sürekli görevle yurt dışına gönderilen subay ve astsubaylardan, bu görevlerine başladıktan sonra yurt içinde bir göreve atananlara atanma emrinin kendilerine tebliği tarihine kadar olan aylıkları 144 ncü maddeye göre ödenir.

Ancak, bu subay ve astsubayların yurt içinde bir göreve atanmalarında yerlerine atanmaların gelişine kadar bekliyeceklerine dair emirda sarahat bulunanların aylıkları, atanma tarihinden itibaren en çok iki ay ödenmeye devam edilir.

XXIX - Yurt dışında görevde bulunanlardan geçici görevle merkeze çağrılanların aylıkları

MADDE 163. — Sürekli görevle yurt dışına gönderilen subay ve astsubaylar, geçici görevle en çok bir ay süre ile merkeze çağrılabilirler. Bu süre içinde aylığı katsayılı ödenir.

XXX - Yurt dışında görevli bulunanlardan farklı katsayılı başka bir memlekete atanmaların aylıkları

MADDE 164. — Yurt dışında sürekli bir görevde bulunan subay ve astsubaylardan farklı ödeme katsayısı uygulanan başka bir memlekete naklen atanmalar, (142) nci madde esasları gereğince (144) ncü maddeye göre aylık alırlar.

XXXI - Yurt dışında görevli bulunanlardan bir başka memlekete geçici olarak gönderilenlerin aylıkları

MADDE 165. — Yurt dışında görevli bulunan subay ve astsubaylardan, geçici görevle bir başka memlekete gönderilenlerden, geçici görev süresi bir aya kadar olanların (bir ay dâhil) aylıkları; esas görevli oldukları yabancı memlekete ait katsayılı aylıklarıdır.

Bu tarihten itibaren esas görevli bulunduğu yabancı memleketteki göreve başladığı tarihe kadar olan süre için :

a) Geçici görevle bulunduğu memleketin katsayılı aylık tutarı, almakta olduğu kat sayılı aylığından fazla ise, aradaki fark günlük olarak kendisine hareketinden evvel veya vazifesine döndükten sonra ödenir.

b) Geçici görevde bulunduğu memleketin katsayılı aylık tutarı, kendi katsayılı aylığından az ise aradaki fark kendisinden alınmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Silâhlı Kuvvetler kıta tazminatı

I - Kapsam

MADDE 166 — Türk Silâhlı Kuvvetlerinde fiilen vazife gören subay, astsubay, uzman çavuş ve uzatmalılara aşağıdaki maddeler hükümlerine göre kıta tazminatı verilir.

II - Tarifler

MADDE 167. — Tarifler:

a) Aylıklar:

1. Albay aylığı: Albaylıkta üç yılını dolduran ve bir üst derece maaşı almakta olan albaya 24 Şubat 1961 tarihli ve 262 sayılı ve aynı tarihli ve 263 sayılı ve 5 Nisan 1961 tarihli ve 295 sayılı kanunlara dayanarak verilen 2 700 liradır.

2. Diğer kanunlara göre verilen tazminat ve ödenekler:

aa) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adayları hariç 17 Ocak 1963 tarihli ve 144 sayılı Uçuş tazminatları Kanununa tâbi olanlar ile 18 Nisan 1963 tarihli ve 223 sayılı Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa adamı Tazminat Kanununa tâbi olanlar için mezkûr kanunlarda gösterilen albay maaşı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.

bb) Askerî hâkim ve askerî savcılar için 15 Temmuz 1965 tarihli ve 661 sayılı Kanunda yazılı birinci derecede memurluk aylığı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.

cc) 23 Aralık 1942 tarihli ve 4335 sayılı Kanunla bu kanunda değişiklik yapan 5 Ocak 1961 tarihli ve 233 sayılı Kanun ve aynı kanuna ek 21 Temmuz 1961 tarihli ve 336 sayılı kanunların uygulanmasında mezkûr kanunlarda yazılı maaş tutarları olarak 24 Şubat 1961 tarihli ve 262 sayılı Kanun ile 5 Nisan 1961 tarihli ve 295 sayılı kanunlarda yazılı maaş tutarlarıdır.

b) Gemi: 18 gros tondan yukarı hacimde olan gemilerdir.

III - Kıta tazminatı verilecek görevler ve tazminat nisbetleri

MADDE 168. — Aşağıda gösterilen esas ve nisbetlere göre:

a) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde (Jandarma dâhil) kıta ve kıta kapsamına giren birlik ve kuruluşlarda görevli subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarına ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarlar kadar;

b) Kıta ve kıta kapsamına girmiyen diğer kadro görevlerinde bulunan subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarına ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarların yarısı kadar;

c) Bütün kadro görevlerindeki general ve amirallere ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarlar kadar;

Kıta tazminatı verilir.

Kıta ve kıta kapsamına giren birlik ve kuruluşlar aşağıda gösterilmiştir :

a) Kara Kuvvetlerinde :

1. Muharip birlik (eğitim birlikleri dâhil) takım, hava bölüğü, bölük (batarya), birlik, tabur, grup, alay, tugay, Genelkurmay Karargâh ve Destek Kıtaları Komutanlığı, kadrolu merkez komutanlıkları,

2. Dağ ve komando okulları, role merkezleri, elektronik istihbarat bölükleri,

3. Yardımcı sınıf takım, bölük, birlik ve taburları,

4. Harita Genel Müdürlüğü Fotogrametriği Şubesi kıymetlendirme kısmı.

b) Deniz Kuvvetlerinde :

1. Gemiler, deniz eğitimi (kara birlikleri dâhil) piyade, topçu ve istihkâm birliklerinin takım, bölük, birlik, tabur, alay, tugay, kadrolu merkez komutanlığı, grup komutanlığı, elektronik istihbarat birlikleri, radar istasyonları,

2. Yardımcı sınıf birlik, takım, bölük ve taburları, fotogrametri şubesi kıymetlendirme kısmı.

c) Hava Kuvvetlerinde :

Hava Kuvvetleri Komutanlığı, hava kuvveti komutanlıkları ve hava eğitim komutanlığı genel ve özel karargâhları ile, bu karargâhlara bağlı dikimevi, askeri hastane, satınalma ve muayene komisyonları, ambar müdürlükleri, okullar ve orduevleri dışında kalan birlik ve teşkiller.

d) Jandarma Genel Komutanlığında :

1. Seyyar eğitim jandarma takım, bölük, birlik, tabur, alay ve tugayları ile, muhafız jandarma kıtaları, sabit jandarma kıta ve birlikleri,

2. Bot ve bot komutanlıkları, jandarma komando okulu.

IV - Kıta tazminatının ödenme şekli

MADDE 169. — Kıta tazminatı ay başında peşin olarak ödenir. Bu tazminat her türlü vergiden muaf olduğu gibi borç için de haczedilemez.

V - Kıta tazminatına hak kazanma tarihi

MADDE 170. — Kıta tazminatı bu tazminatı almaya hak kazandıran göreve fiilen katılış tarihini takibeden ay başından itibaren ödenmeye başlanır.

VI - Kıta tazminatının verilmiyeceği haller

MADDE 171. — Aşağıdaki hallerde kıta tazminatı verilmez :

a) Sürekli görevle yurt dışına atanmaların kıta tazminatı, yurt dışındaki görevlerine başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren kesilir ve yurt dışı görevlerinden, atanacakları yurt içi görevlerine başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren tekrar ödenmeye başlanır.

b) 168 nci maddenin (a) bendine göre tazminat verilmesi gereken bir görevden (b) bendine göre tazminat verilmesi gereken veya (b) bendine göre tazminat verilmesi gereken bir görevden (a) bendine göre tazminat verilmesi gereken bir göreve atanarlara, yeni görevlerine başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren, yeni görev yerlerine uygun kıta tazminatları verilir.

c) Silâhlı Kuvvetleri kadroları dışında bir göreve atanarlardan, verildikleri bu görev icabı ayrı bir tazminat alma durumuna girenler, bu iki tazminattan birisini tercih etmek zorundadırlar. Tercih ettikleri tazminatın verilmeye başlandığı tarihte diğer tazminat kesilir.

VII - Çeşitli tazminat alanların kıta tazminatı

MADDE 172. — 1453 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde verilmekte olan makam tazminatı, hizmetleri tazminatı, tayın bedeli, mahrumiyet yeri ödeneği, general - amiral tazminatı ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına ve uçuş ekibine dâhil bulunanlara 144 sayılı Kanunla ve denizaltıcı, dalgıç ve kurbağa adamlara 223 sayılı Kanunla verilmekte olan tazminattan başka her hangi bir isimle tazminat alanlara, kıta tazminatı verilmez. Bunlardan kıta tazminatı verilmesi gereken bir göreve tayin edilenler, fazla olan tazminatı tercih edebilirler. Ancak; kıta tazminatını tercih ettiklerinde bu tazminat göreve katılış tarihini takibeden aybaşından itibaren ödenmeye başlanır ve almaktan sarfınazar ettikleri tazminat da aynı zamanda kesilir.

Bir göreve bir ay ve daha fazla süre ile vekâlet edenler, o görevde kendi rütbesinin gerektirdiği kıta tazminatını alırlar. Yalnız bir görev için kıta tazminatı ödenir.

Bu bölümde gösterilen hükümlerin uygulanmasına ait hususlar bir yönetmelikle düzenlenir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Sosyal haklar ve yardımlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Emeklilik hakları

I - Emeklilik hakları

MADDE 173. — Subayların, astsubayların ve askerî öğrencilerin emeklilik veya mâlûllük hallerinde kendilerinin; ölümleri halinde dul ve yetimlerinin sahip bulunacakları haklar özel kanunlara göre düzenlenir.

a) Emeklilik ikramiyesi

MADDE 174. — Emekli veya mâlûllük aylığı bağlanan subay ve astsubaylardan, fiili hizmet süresi 25 yıl veya daha fazla olanlara, her fiili hizmet yılı için, bağlamaya esas tutulan aylıklarının yarısı, bir defaya mahsus olmak üzere emeklilik ikramiyesi olarak verilir.

Şu kadar ki, verilecek ikramiyenin miktarı, bağlamaya esas tutulan aylığın 15 katını geçmez.

İkramiyenin hesabında 6 ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır. 6 aydan az kesirler nazara alınmaz.

Fiilî hizmet süreleri 25 yıl veya daha fazla olanlardan, emekli veya mâlûllük aylığı bağlanmadan ölenler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa hak kazanan dul ve yetimlerine aylıkları ile orantılı olarak ödenir.

Hak kazandıkları ikramiyelerini almadan ölenlerin bu ikramiyeleri, vârislerine ödenir.

b) Emekli ikramiyelerinin ödenmesi

MADDE 175. — Subay ve astsubayların emekli ikramiyeleri emekli, mâlûllük, dul ve yetim aylıkları bağlanırken bu aylıkları ödemekle görevli kurum tarafından tahakkuk ettirilerek verilir. Yazı ile istenmesi üzerine en çok iki ay içerisinde ilgili Bakanlıkça bu para ilgili kuruma gönderilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yardımlar

I - Doğum yardım ödeneği

MADDE 176. — Subay ve astsubaylardan çocuğu dünyaya gelenlere, her yıl bütçe kanunları ile tesbit edilecek miktarda doğum yardım ödeneği verilir.

Ana ve babanın ikisinin de subay veya birisinin subay diğerinin Devlet memuru veyahut da babanın astsubay ananın Devlet memuru olması halinde, doğum yardım ödeneği babaya verilir.

Mahkemelerce verilen ayrılık süresi içinde doğan çocuklar için bu yardım, anaya verilir.

Doğum yardım ödeneği hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın, saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilmez.

II - Ölüm yardım ödeneği

MADDE 177. — Subay ve astsubaylardan :

a) Memur olmuyan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstahak çocuğu ölenlere, almakta olduğu aylığın bir aylığı tutarında,

b) Subay ve astsubayın ölümü halinde, sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine son aylığının iki aylığı tutarında,

Ölüm yardım ödeneği verilir.

Ölüm yardım ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın, saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

Yurt dışında sürekli görevle bulunan subay ve astsubaylara verilecek ölüm yardım ödeneğinde, 144 ncü maddede yazılı katsayı uygulanmaz.

III - Tedavi ve cenaze masrafları

MADDE 178. — Tedavi ve cenaze masrafları, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliğinde gösterildiği şekilde uygulanır.

IV - Yakacak yardımı

MADDE 179. — Devlet memurlarının hangi hallerde ve hangi yerlerde ve ne miktarda ve ne şekilde yakacak yardımı alacaklarına dair çıkarılacak kanun ve yönetmelik, subay ve astsubaylar hakkında da aynen uygulanır.

V - Giyecek ve yiyecek yardımı

MADDE 180. — Giyecek ve yiyecek yardımı özel kanun ve yönetmeliklerde gösterildiği şekilde verilir.

VI - Tahsil bursları ve yurtlar

MADDE 181. — Mahrumiyet yerlerinde görevli subay ve astsubayların buldukları yerlerde orta dereceli okullar bulunmadığı takdirde, bu dereceli okulda okuma hakkını kazanan çocuklarını, yatılı okulda okutmak isterlerse pansiyon ücreti indirimlerinden faydalanırlar. Bu hususlarda Devlet memurları hakkında uygulanan esaslara tâbidirler.

Öğrenim yılı içinde mahrumiyet yeri ödeneğine tabi olmıyan yerlerdeki bir göreve atanan veya ölen veyahut da emekliye ayrılan subay ve astsubayların çocukları için yapılan indirim, buldukları ders yılı sonuna kadar devam eder.

Millî Savunma Bakanlığı öğrenci yurtlarından istifade etmekte olan orta dereceli okulda okuyan çocukları için, subay ve astsubaylar tarafından ödenen ücretin yarısı Millî Savunma Bakanlığınca ödenir.

VII - Sınıfta kalan çocuklar için burs verilemeyeceği

MADDE 182. — Pansiyonlarda ücret indiriminden faydalanan subay ve astsubayların çocukları sınıfta kalırlarsa aynı sınıf için ikinci sene bu haktan faydalanamazlar.

VIII - Vazifede mâlûl kalan ve ölenlerin ailelerine ödenecek tazminatlar

MADDE 183. — Subay ve astsubaylardan vazife esnasında mâlûl kalan ve ölenlere ödenecek tazminatlar özel kanunlarla yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM*Lojmandan faydalanma ve mülk konutu***A) Lojmandan faydalanma***I - Kapsam*

MADDE 184. — Çeşitli kanunlara göre yaptırılan veya satın alınan lojmanlarla Millî Savunma Bakanlığınca veya Jandarma Genel Komutanlığına tahsisli lojmanların kanunlarında gösterilen hak sahiplerine tahsis ve bu lojmanlardan çıkarılma bu kanun hükümlerine göre düzenlenir.

II - Tahsis

MADDE 185. — Yukardaki maddedeki lojmanların hak sahiplerine tahsisleri ile yüzde nisbetleri aşağıdaki esaslar dâhilinde, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile düzenlenir.

a) Lojmanların tevziinde aşağıdaki esaslara göre tanzim ve ilân edilecek puvantaj cetvelleri esastır.

1. Müracaat tarihi,
2. Muhassest ilmühaberinde yazılı bakmakla mükellef olduğu ve yanında bulunan aile fertlerinin sayısı,
3. Ailesinin hiçbir geliri olmıyanlar,
4. Kıta hizmetinde bulunanlar,
5. Daha önceki garnizonlarda lojmanlardan faydalanmamış bulunanlar ve faydalanma süresi az olanlar,

b) Yönetmelikte tesbit edilecek makam ve komutanlıklara (a) fıkrasındaki sıraya bağlı olarak lojman tahsis edilebilir.

c) Kendisinin veya bakmakla mükellef olduğu aile fertlerinin lojmanın bulunduğu şehir ve kasabalarda meskeni veya lojman kira bedelinin iki misli veya daha fazla bir akarı bulunanlar ile 6 ay ve daha fazla daimî görevle dış memleketlerde vazife alanlar lojmandan faydalanamazlar.

III - Lojmandan çıkma ve çıkarılma

MADDE 186. — Emekliye ayrılanlar, istifa edip çekilenler, başka bir yere nakil ve atanmalar, her ne suretle olursa olsun Silâhlı Kuvvetlerden ilişiği kesilenler, bir garnizondaki lojmanda devamlı olarak dört yıllık oturma süresini dolduranlar, tahsis yapıldıktan sonra lojmanda oturma şartlarını haiz olmadıkları anlaşılmalara ile ölümleri halinde lojmanda oturmakta olan aileleri, iki ay içinde bu lojmanları boşaltmak zorundadırlar. Boşaltmalarını temin için yapılacak işlem yönetmelikte belirtilir.

Aynı garnizondaki lojmanlarda en çok dört yıl oturma sınırlamasına ait hüküm, yönetmelikte tesbit edilecek komutanlıklarla, makam sahipleri hakkında uygulanmaz.

B) Mülk konutu

I - Subay ve astsubaylar için mülk konutu

MADDE 187. — Mülk konutu için ipotek kredisi, subay ve astsubayların da iştiraki suretiyle, emekli aylıklarının ödemekle görevli kurum tarafından tesis edilecek fondan karşılanır.

Bu madde hükümleri özel kanunlarla düzenlenir.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Taltifler

BİRİNCİ BÖLÜM

Savaş takdirnamesi

I - Savaş takdirnamesi

MADDE 188. — Savaş madalyasının verilmesini gerektiren hallerin üstünde başarılı sevk ve idare kabiliyeti veya görev icabı üstün kahranmanlık ve cesaret göstermek suretiyle muharebenin gidişini değiştirecek veya savaş neticesine tesir edecek durumlar meydana getiren subay ve astsubaylara, üst makamlarca müteselsilen tasdik olunacak inhalar üzerine savaş takdirnamesi verilir.

a) İki defa 2 nci derecede savaş madalyası alanlar

MADDE 189. — İki defa 2 nci derecede savaş madalyası ile taltif edilenlere, bir savaş takdirnamesi verilir.

b) Takdirnamenin verilmesi

MADDE 190. — Savaş takdirnamesi, Silâhlı Kuvvetler Komutanının inhası üzerine Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın imzalıacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı kararname ile verilir. Silâhlı Kuvvetler Komutanının inhasına esas olacak teklifler, hiçbir makam tarafından iptal edilemez. Olumsuz mütalâası olanlar yazılı mütalâalarını komuta silsilesi ile Silâhlı Kuvvetler Komutanına gönderirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Madalyalar

I - Madalyaların çeşidi

MADDE 191. — Silâhlı Kuvvetler mensupları ile Silâhlı Kuvvetlere yararlı hizmet yapan kişilere, savaşta ve barışta yaptıkları fedakârlık, gösterdikleri kahramanlık ve üstün başarılar karşılığında aşağıda yazılı madalyalar verilir :

- a) Savaş madalyası,
- b) Türk Silâhlı Kuvvetleri şeref madalyası,
- c) Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası,
- d) Türk Silâhlı Kuvvetleri üstün hizmet madalyası.

a) Savaş Madalyası

MADDE 192. — Savaş madalyası, altın madeninden olup iki derecelidir :

Birinci derece savaş madalyası, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde savaş takdirnamesi alanlara verilir.

İkinci derece savaş madalyası uluslararası hukukun meşru saydığı haller ile Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar gereğince yapılan savaşlarda, Türk ve dost Silâhlı Kuvvetler içinde ve dışında görev alarak Türkiye'nin veya dostlarının düşmanı ile çarpışmada başarılı sevk ve idaresi ile muharebe kazanan veya bir muharebenin kazanılmasını hazırlayan veya kolaylaştıran veya düşmanla çarpışmada görev icaplarının üstünde kahramanlık ve cesaret gösteren Türk ve yabancı uyruklu asker kişilere verilir.

İkinci derece savaş madalyası kişilere verildiği gibi savaşta üstün derecede kahramanlık ve cesaret gösteren birliklerin sancaklarına takılmak üzere de verilir.

İkinci derece savaş madalyası Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanının inhası üzerine Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın imzalıacağı Cumhurbaşkanının onaylıacağı kararname ile tevcih olunur.

Savaş madalyaları, bu madalyalar verilecek kişilerle, birliklerin sancaklarına, Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanı veya görevlendireceği biri tarafından törenle takılır.

b) Şeref madalyası

MADDE 193. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Şeref Madalyası, madeni altın ve gümüş olmak üzere iki derecelidir.

Bu madalya, savaşta sevk ve idaresi ile savaşın kazanılmasını hazırladığı veya kolaylaştırdığı halde başarısı savaş madalyası ile taltif edilemeyecek derecede olanlar ile savaşta ve barışta hayatı tehlikede olan birlikleri ve kişileri, kendi hayatını tehlikeye koyarak kurtaran, Türk veya yabancı uyruklu asker ve sivil kişilere verilir.

Şeref madalyası, barışta kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine, Genelkurmay Başkanınca, savaşta kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine, Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanınca tevcih edilir.

c) Övünç Madalyası

MADDE 194. — Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası, madeni gümüş ve bronz olmak üzere iki derecelidir. Birinci derecesi savaşta, ikinci derecesi barışta verilir.

Bu madalya, savaşta veya barışta, şehidolan veya görevi başında, görevin sebep ve tesirleri ile hayatını kaybeden asker kişilerin kanuni mirasçalarına verilir.

Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası, kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine, savaşta Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanı ve barışta Genel Kurmay Başkanınca, tevcih edilir.

d) Üstün hizmet madalyası

MADDE 195. — Türk Silâhlı Kuvvetleri üstün hizmet madalyasının madeni gümüş olup, tek derecelidir.

Bu madalya, Silâhlı Kuvvetlerin yükselmesi, güçlenmesi uğruna askerî, idari, ilmi ve sair alanlarda üstün hizmetlerde bulunanlara; Silâhlı Kuvvetlerde bir araç, gereç gibi keşifte bulunanlara veya elde bulunanların gelişmesinde büyük başarı kazananlara; yurt içinde ve yurt dışında Silâhlı Kuvvetlerin bütün alanlardaki çalışmalarında emsallerine nazaran çok üstün derecede başarı gösteren, birliğin itibarını yükselten ve ulusal menfaatlere yararlı olan ve eşitlerine nazaran feragat ve fedakârlıkla çalışarak, görevini üstün derecede yapan asker kişilere verilir. Bu madalya Silâhlı Kuvvetlerin gelişmesi ve güçlenmesi için üstün derecede başarı gösteren Türk Vatandaşı sivil ve yabancı uyruklu asker ve sivil kişilere de verilebilir.

Üstün hizmet madalyası, kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine Genelkurmay Başkanınca tevcih olunur.

-II - Diğer devletler tarafından verilen madalya ve nişanların takılması

MADDE 196. — Diğer devletler tarafından Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup kişilere tevcih edilen madalya ve nişanlar, Genelkurmay Başkanlığınca tescil edildikten sonra, dost devletlerin ulusal günlerinde elçilikler veya konsolosluklar tarafından yapılacak davetlerde, yurt içinde ve dışında takılabilir.

III - Madalya ve nişanların sahibinin ölümü halinde yapılacak işler

MADDE 197. — Bu kanun hükümlerine göre verilen madalyalarla, dost devletler tarafından asker kişilere verilen madalya ve nişanlar, sahiplerinin ölümü halinde kanuni mirasçılara geçer. Ancak, mirasçılar bu madalya ve nişanları takamazlar. Madalya almaya hak kazanmış kişi madalyayı almadan ölmüşse, madalya kanuni mirasçılara verilir.

IV - Birden fazla madalyaya hak kazananlar

MADDE 198. — Aynı zamanda ve aynı yerde yapılan görev ve hizmet bu kanunda yazılı madalyalardan birden fazlasına hak kazandırıyorrsa yalnız en yüksek derecede olanı verilir.

V - Madalya ve nişanların mirasçılara intikali

MADDE 199. — Madalya ve nişan alan kişilerin ölümleri halinde, bu madalya ve nişanlar, kendileri tarafından mirasçılarından birine bırakılmamış ise, erkek çocuklardan ve en büyüklelerinden başlamak üzere çocuklarına, çocukları yoksa eşine, eşi de yoksa babasına, babasının hayatta olmaması halinde annesine intikal eder.

Yukarda sayılan mirasçıların yokluğu halinde Medeni Kanun hükümlerine göre diğer mirasçılara intikal eder.

VI - Madalyaların tescili

MADDE 200. — Bu kanun gereğince verilen madalyalar, beratlarına dayanılarak Genelkurmay Başkanlığınca tescil edilerek numaralanırlar.

VII - İstiklâl Madalyası

MADDE 201. — İstiklâl Madalyası Kanunu ile ek ve değişikliklerindeki İstiklâl Madalyasına ait hükümler saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödüller

I - Ödül

MADDE 202. — Silâhlı Kuvvetlerde (jandarma dâhil) subay, astsubay, erbaş ve erlerden eğitimde, atışta, uçuculukta, denizaltıcılıkta, dalgıç ve kurbağaadam hizmetlerinde, bakımda, harita-cılık hizmetlerinde, tabii âfetlerde, üstün hizmet ve başarı gösteren; yeni buluşlar yapan veya mevcut usullerde yenilikler meydana getiren; Silâhlı Kuvvetlerde yabancı dil bilen personelin miktarını artırmak, subay ve astsubayların boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla, kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığınca, gerekli görülecek yerlerde açılacak yabancı dil kurslarında öğretmenlik yapan, meslekine ait eser yazan veya tercüme eden kişiler; yönetmelikte belirtilen esaslar dâhilinde ödül verilmek suretiyle taltif olunurlar.

II - Madalya yapımının giderleri ve ödüller

MADDE 203. — Bu kanunda yazılı madalya ve beratların yapım giderleri Millî Savunma Bakanlığı bütçesinden ödenir. Ödüller için de, Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı bütçelerine bir fasıl konur.

III - Yönetmelik

MADDE 204. — Bu kanun gereğince verilecek madalyaların şekilleri, kayıtları, nitelikleri, kor-delâ, rozet ve nişanların takılacağı yer ve zamanları, kişiler ve birlik sancaklarına verilmiş ve takılış usulleri, ödüllerin miktarı ve ilgili diğer hususlar, Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarınca, müştereken tanzim edilecek bir yönetmelikle tâyin ve tesbit olunur.

ONBEŞİNCİ KISIM

Geçici maddeler

General ve amirallerin hizmete devamları

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte general ve amiral rütbelerinde bulunanlar, 49 ncü maddede tesbit edilen rütbe oranları aşılmamak şartıyla bekleme sürelerini doldurmuş olsalar dahi yaş hadleri müsaidolduğu takdirde hizmete devam ettirilebilirler.

İki yıl için 4273 sayılı Kanun ile Sicil Yönetmeliğinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden 30 Ağustos ile onu takibeden iki 30 Ağustosta bu kanunda yazılı bekleme sürelerini tamamlayarak terfi edecekler hakkında 4273 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri ve o kanuna göre çıkarılmış olan Subay Sicil Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Üçte iki oranında sicil mecburiyetinin aranmayacağı

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanuna göre üçte ikisi oranında sicil teşekkül edinceye kadar rütbe terfii için 43 ncü maddenin (b) bendindeki şart aranmaz.

Subayların Yarbaylık ve Albaylık bekleme süreleri

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yarbay olanlar için kademe terfiine saptamak hükmü saklı kalmak üzere yarbaylık bekleme süresi üç yıl, albaylık bekleme süresi altı yıldır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her sınıf albay rütbesinde bulunanlar için albaylık bekleme süresi altı yıldır.

Kıdem sıraları

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanun hükümlerine göre subay ve astsubayların nasıp ve ehliyet dereceleri ve kıdem sıraları tesbit edilinceye kadar mevcut kıdem sıraları muhafaza olunur.

Kadın subayların yeniden sınıflandırılması

GEÇİCİ MADDE 6. — Halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli muharip sınıf kadın subaylar, yardımcı sınıflardan birine geçirilmek üzere yeniden sınıflandırılırlar.

Uçucu kadın subaylar, uçuculuk kabiliyetlerini muhafaza ettikleri sürece yeniden sınıflandırılmazlar.

Üsteğmen ve yüzbaşılardan kıta hizmeti

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte üsteğmen ve yüzbaşılık rütbelerine ait kıta hizmetleri hakkında 4273 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Kıdemler

GEÇİCİ MADDE 8. — 4273 sayılı Kanun gereğince kendilerine tahsil, ihtisas, başasistanlık gibi öğrenimden dolayı verilen kıdemler, bu kanunun malî hükümler dışındaki hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihte, o tahsil ve ihtisaslara başlamış olanlara, mezkûr kanun hükümleri gereğince, usulüne uygun olarak verilir.

İki yıl için 5802 sayılı Kanunun uygulanacağı

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden 30 Ağustos ile onu takibeden iki 30 Ağustosta bu kanunda yazılı bekleme sürelerini tamamlayarak terfi edecekler hakkında 5802 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri ve o kanuna göre çıkarılmış olan Astsubay Sicil Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Nasıp tarihlerinin 30 Ağustosa götürülmesi

GEÇİCİ MADDE 10. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Silâhlı Kuvvetlerde görevli astsubaylardan, buldukları rütbe nasıpları 30 Ağustosa intibak etmeyenler ile 5802 sayılı Astsubay Kanununun 12 nci maddesi gereğince astsubay çavuşlukta en az bekleme süresi olan üç yıldan fazla bekletilenlerin son rütbe nasıpları bir evvelki 30 Ağustosa götürülür. Bu nasıp düzeltilmesinden dolayı maaş farkı ödenmez.

Üçte iki oranında sicil mecburiyetinin aranmayacağı

GEÇİCİ MADDE 11. — Bu kanuna göre üçte iki oranında sicil teşekkül edinceye kadar rütbe terfi edecek astsubaylar için 91 nci maddenin (b) bendindeki şart aranmaz.

Askerî memurlar için geçici madde

GEÇİCİ MADDE 12. — Silâh Kuvvetlerde halen askerî memur olarak bulunanlara, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1455 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri uygulanmaz. Ancak, bunlar bu kanuna tabi olup buldukları sınıf unvanlarını muhafaza ederler. Haklarında yaş hadleri ve diğer özlük hakları dâhil eşidi subaylar ile bu kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Erken bekleme süresine tâbi olanlar

GEÇİCİ MADDE 13. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Deniz Kuvvetleri Komutanlığında üsteğmen, binbaşı; Hava Kuvvetleri Komutanlığında uçucu üsteğmen, yüzbaşı ve binbaşı rütbelerinde bulunan subayların, buldukları rütbelere ait bekleme süreleri; 4273 sayılı Kanunun 5611 sayılı Kanunla değişik 10 ncü maddesinde yazılı sürelerdir. Bunlar diğer rütbelere terfilerinde bu kanunda yazılı bekleme sürelerine tâbidirler.

Subay ve astsubayların kademe terfii intibakları

GEÇİCİ MADDE 14. — Halen aynı rütbede bulunan ve bu rütbedeki kıdem süreleri farklı olan subay ve astsubayların kademe terfilerine intibaklarında, rütbe içindeki her hizmet yılı bir kademe olarak hesab edilir.

Aylık intibaklarında müktesap haklar

GEÇİCİ MADDE 15. — Bu kanuna göre, verilecek aylık tutarları, subay ve astsubayların rütbelerine ve o rütbedeki kademelerine göre almaları gereken miktardan az olursa, aradaki fark kademe terfii suretiyle giderilinceye kadar ödenmeye devam olunur.

Astsubayların rütbe intibakları

GEÇİCİ MADDE 16. — Halen Silâh Kuvvetlerde görevli astsubayların rütbe intibakları, kanunun malî hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Ancak, astsubaylar haiz oldukları rütbe unvanlarına göre yapılacak intibakta, daha ast bir rütbenin unvanını alacak duruma düşerlerse, bunlar, haiz oldukları eski rütbe unvanlarını muhafaza ederler.

Süresi

yıl

Eski rütbeler

Yeni rütbeler

1—3	Astsubay çavuş	Astsubay çavuş
1—3	Astsubay üstçavuş	Astsubay kıdemli çavuş
1—3	Astsubay başçavuş	Astsubay üstçavuş
1—3	Astsubay kıdemli başçavuş	Astsubay kıdemli üstçavuş
1—6	Astsubay 1 ve 2 kademeli kıdemli başçavuş	Astsubay başçavuş
1—6	Astsubay 3 ve 4 kademeli başçavuş	Astsubay kıdemli başçavuş

Sözleşmeli personel

GEÇİCİ MADDE 17. — Harb Tarihi Dairesi ve askerî müzelerde geçici hizmetli olarak istihdam edilmekte olan personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 ncü maddesinin (B) bendinde gösterilen şartlar aranmaz. Bunların sözleşmeli olarak istihdamlarına devam olunur.

*Nasıp düzeltmeleri***GEÇİCİ MADDE 18. — Nasıp düzeltmeleri :**

a) Mülga 1455 sayılı Askerî Memurlar Kanununun 5 nci maddesi gereğince askerî mühendis yetiştirilmek üzere yabancı memleketlere gönderilen askerî lise mezunu öğrencilerden; harb ve sair sebepler dolayısıyla öğrenimi için zamanında gönderilememiş olan ve öğrenimi normal süre içinde bitiren yüksek mühendislerden halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların, buldukları rütbe nasıpları, öğrenime zamanında gönderilen emsallerinin rütbe nasıp tarihlerine uydurulur. Ancak, bunlardan her ne sebeple olursa olsun kendi taksirleri ile öğrenimlerini zamanında bitiremeyenlerin fazla öğrenim yaptığı süre kıdemlerinden indirilir. Keza aynı durumda olup da harb okulu mezunu emsallerine göre yüzbaşılık bekleme süresini fazla yapmış olanların nasıpları, emsali harb okulu mezunu subayların yüzbaşılık bekleme süresine göre düzeltilir. Yukarıda belirtilen iki halden birden istifade etmek durumunda bulunanların yalnız bir sebepten dolayı nasıp düzeltilmesi yapılır.

b) 29 Mayıs 1926 gün ve 863 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 5611 sayılı Kanunun yürürlük tarihleri arasında üsteğmenliği üç yıldan fazla yapmış bulunan halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli subayların nasıpları, üsteğmenlikte üç yıldan fazla bekledikleri süre kadar ilerletilir.

Bu subayların emsali olup da öğrenim süreleri ve diğer kanuni kıdemler sebebiyle üsteğmenliği üç yıl ve daha az yapmış olan halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli subayların nasıpları da yukarıdaki fıkra esaslarına göre emsallerinin faydalandıkları süre kadar ilerletilir.

Gerek bu fıkralar ve gerekse 25.5.1965 gün ve 613 sayılı Kanun gereğince nasıpları düzeltilen general ve amirallerin terfi ve terfihlerinde düzeltilen nasıpları dikkate alınmaz. Bunların terfi ve terfihleri rütbelerine mahsus en az bekleme sürelerini bilfiil tamamladıkları tarihlerde diğer terfi şartlarını da haiz olmaları şartıyla yapılır.

c) Silâhlı Kuvvetler hesabına harb okulu ile fakülte ve yüksek okullarda öğrenim yapmakta iken çeşitli sebeplerle öğrenimlerini bitiremiyerek Muamele Memuru yetiştirilen ve 1455 sayılı Kanun gereğince asteğmenlikte bir yıl fazla bekletilenlerden 6801 sayılı Kanuna göre subaylığa geçirilen ve halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların son rütbe nasıpları bir evvelki 30 Ağustos'a götürülür.

d) 28 Mayıs 1960 tarihli Millî Birlik Komitesi Kararının yürürlüğe girdiği tarihte fakülte veya yüksek okulların üçüncü ve daha yukarı sınıflarında öğrenci olmaları dolayısıyla bu karardan istifade edemiyerek harb okulu emsallerinden bir yıl geri kalmış üniversite veya yüksek okul mezunu subaylardan halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların son rütbe nasıpları bir yıl ileriye götürülür.

e) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce fakülte ve yüksek okul mezunu yedeksubaylardan yardımcı sınıf muvazzaf subaylığa nakledilen ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 10 ncu maddesi (f) fıkrasından istifade etmemiş olanların nasıpları bu kanunun 19 ve 35/e maddeleri hükümleri uygulanarak düzeltilir ve mütaakıp terfileri 31/a ve 32/a maddelerine göre yürütülür.

f) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Kara Kuvvetlerinde görevli pilotlardan, 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinde yazılı (Havada) değiminden istifade etmeyen emsali Kara Kuvvetleri mensubu pilotlardan bir yıl geç terfi edenlerin son rütbe nasıpları bir evvelki 30 Ağustos'a götürülür.

g) 1455 sayılı Kanuna tabi askerî memur iken 6801 sayılı Kanuna göre muvazzaf subaylığa geçirilenlerden, halen Silâhlı Kuvvetlerde subay olarak görevli bulunanların 1455 sayılı Kanunun 4712 sayılı Kanunla değişik 4 ncu maddesi uyarınca askerî memur yetiştirilmek üzere görmüş oldukları kurs süreleri kıdemlerine eklenir. Ancak, bunlar aynı sene liseyi bitirmiş harb okulu mezunu emsallerini geçemez.

h) Harb okulu mezunu olup da Silâhlı Kuvvetlerin kontrolörlük hizmetlerinde görevlendirilen, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat Fakültesi, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler

Fakültesi ve İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini bitirip halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olan subaylara bir yıl kıdem verilir.

i) (b) bendinin 3 ncu fıkrası haric olmak üzere yukardaki bendler gereğince yapılacak nasıp düzeltmesi neticesinde rütbelerine ait bekleme sürelerini dolduranlar, diğer şartları da haiz oldukları takdirde derhal terfi ettirilirdir. Artan süreler yeni rütbelerinde dikkate alınır.

j) Yukardaki bendler gereğince yapılacak nasıp düzeltmelerinden ötürü maaş farkı ödenmez.

Harb okullarını eski statülerine göre bitirecek olan subaylarla, bunların emsali fakülte ve yüksek okulu bitirecek subaylar hakkında uygulanacak işlem

GEÇİCİ MADDE 19. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile Harb Okulları Kanununun yürürlüğe gireceği tarihler arasında, harb okullarını eski statüleri uyarınca bitirecek olan subaylarla, bunların emsali fakülte veya yüksek okul mezunu subayların subaylığa nasıp, asteğmenlik, teğmenlik ve üsteğmenlik bekleme süreleri hakkında 4273 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerinin uygulanmasına devam olunur.

Kıta ve sicil yerleri

GEÇİCİ MADDE 20. — 30 Ağustos 1966 tarihinden bu kanunun terfiye ait hükümlerinin fiilen yürürlüğe gireceği tarihe kadar terfi için geçerli olmak üzere general - amiral ve subaylar için kıta ve sicil yeri sayılacak kadro görevleri Yüksek Askerî Şûra'nın mütalâası alınmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığınca tesbit olunur.

Halen lojmanlarda oturanların oturma süresinin başlangıcı

GEÇİCİ MADDE 21. — Bu kanunun yayınlandığı tarihte lojmanlarda oturanların devamlı olarak dört yıllık oturma süresinin başlangıcı, fiilen lojmanı işgal ettikleri tarihtir. Bu kanunun yayınlandığı tarihte, lojmanlarda oturmakta olanlardan, lojmanı fiilen işgal ettikleri tarihe göre dört yıllık oturma süresini; kanunun yayınlandığı tarihte veya daha önce tamamlanmış olanlarla, ilerideki tarihlerde tamamlayacak olanlar hakkında da 186 ncı maddedeki lojmandan çıkma ve çıkarılma hükümleri uygulanır.

Yükümlülük bakımından 6077 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak subaylar

GEÇİCİ MADDE 22. — Bu kanunun 113 ncü maddesi uyarınca öğrenim, kurs ve staj yapıları sebebiyle; kendilerine yükümlülük uygulanması gereken subaylardan, halen bu yükümlülüğü gerektiren öğrenim, kurs ve stajlarını bitirmiş olanlarla; bu öğrenim, kurs ve stajlara başlamış olanların yükümlülükleri hakkında 6077 sayılı Subay ve Askerî memurların mecburi hizmetleri ve istifaları hakkındaki kanun hükümleri uygulanır.

Halen Astsubay olanların yükümlülükleri

GEÇİCİ MADDE 23. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli astsubayların yükümlülükleri hakkında 5802 sayılı Astsubay Kanununun 24 ncü maddesi hükümü uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 24. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte asteğmen rütbesinde bulunan yedek subayların asteğmenlik bekleme süresi altı aydır.

GEÇİCİ MADDE 25. — Bu kanununun 14 ncü maddesinin 2 nci fıkrası, 30 Ağustos 1966 tarihine kadar otuz yaşını doldurmamış aynı nitelikteki astsubaylar hakkında da uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

I - Orta - Doğu Âmme Enstitüsünü bitirenlere kıdem verilmeyeceği

MADDE 205 — 7163 sayılı Türkiye ve Orta - Doğu Âmme İdaresi Enstitüsü Teşkilât Kanununun 15 nci maddesi gereğince enstitüde öğrenim yapan asker kişilere kıdem verilmez.

II - Yönetmeliklerin yürürlüğü

MADDE 206. — Bu kanunda adı geçen yönetmelikler kanunun yayımlandığı tarihten itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konur.

III - Uzman jandarmalarla, uzman çavuşlar hakkında uygulanacak malî hükümler

MADDE 207. — 3 Mart 1954 gün ve 6320 sayılı Çavuş ve uzman çavuş Kanununa tabi uzman çavuşlarla, 24 Haziran 1965 gün ve 635 sayılı Uzman Jandarma Kanununa tâbi uzman jandarmaların aylıkları, mahrumiyet yeri ödeneği, aile yardım ödeneği, ölüm yardımı ödeneği, doğum yardımı ödeneği ve emeklilik hakkı olanların emeklilik ikramiyeleri bu kanunda yazılı esaslara göre ödenir. Bunların gösterge rakamları ile kademeleri ek 5 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

IV - Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 208. — Aşağıdaki yazılı kanunlar ve bunların ek ve değişiklikleri ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) 7 Haziran 1926 gün ve 912 sayılı Ordu, bahriye jandarma zâbitan ve memurîni hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesi,
- b) 9 Temmuz 1927 gün ve 1076 sayılı ihtiyat zâbitleri ve ihtiyat Askerî Memurları Kanununun ve ek ve değişikliklerinin bu kanuna aykırı hükümleri,
- c) 20 Haziran 1927 gün ve 1108 sayılı Maaş Kanununun ve ek ve değişikliklerinin, bu kanuna aykırı hükümleri,
- d) 28 Mayıs 1928 gün ve 1281 sayılı Ordu ve Jandarma kadroları haricindeki hidematı Devlette müstahdem orduya mensup muvazzaf zâbit ve muvazzaf askerî memurları, hakkındaki Kanun ile ek ve değişiklikleri,
- e) 18 Mart 1929 gün ve 1455 sayılı Askerî Memurlar hakkındaki kanun ile ek ve değişiklikleri,
- f) 1 Haziran 1929 gün ve 1493 sayılı Ordu ikramiyesi Kanunu ile ek ve değişiklikleri,
- g) 6 Mayıs 1933 gün ve 2161 sayılı Askerî İzin Kanunu ile ek ve değişiklikleri,
- h) 26 Ekim 1934 gün ve 2590 sayılı efendi, bey, paşa gibi unvanların kaldırıldığına dair Kanunun bu kanuna aykırı hükümleri,
- i) 19 Haziran 1942 gün ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanunu ile ek ve değişiklikleri,
- j) 21 Şubat 1947 gün ve 5027 sayılı Temsil Ödeneği Kanunu ile ek ve değişikliklerinin bu kanuna aykırı hükümleri,
- k) 2 Temmuz 1951 gün ve 5802 sayılı Astsubay Kanunu ile ek ve değişiklikleri (birinci maddesi hariç),
- 1) 25 Mart 1953 gün ve 6077 sayılı Subay ve Askerî Memurların mecburi hizmetleri ve istifaları hakkında kanun ile ek ve değişiklikleri,
- m) 18 Nisan 1956 gün ve 6725 sayılı Jet Tayyareciliği Uçuş Hizmetleri Tazminat Kanunu ile ek ve değişiklikleri,
- n) 13 Temmuz 1956 gün ve 6801 sayılı Askerî memurların subayhğa nakilleri hakkında Kanun ile ek ve değişiklikleri,

- o) 15 Mayıs 1957 gün ve 6966 sayılı Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkındaki Kanun,
- ö) 8 Haziran 1959 gün ve 7333 sayılı, 7 Haziran 1949 gün ve 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 40 ncı maddesine bir (f) fıkrası eklenmesine dair Kanun,
- p) 29 Aralık 1960 gün ve 190 sayılı Millî Savunma Bakanlığına mahsus lojmanların bakım, onarım, idame ve muhafazalarına dair Kanunun 3 ncü maddesi,
- r) 4 Ocak 1961 gün ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 3 ncü maddesinin (b) fıkrası 2 nci bendinin bu Kanuna aykırı hükümleri,
- s) 25 Ekim 1963 gün ve 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15 ve 37 nci maddelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri,
- ş) 9 Temmuz 1963 gün ve 266 sayılı Kanunla değiştirilen 7 Haziran 1949 tarih ve 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 84 ncü maddesi.

V - Yürürlük

MADDE 209. — Bu kanunun;

- a) Kıta tazminatına ait hükümleri 1 Aralık 1967 tarihinden geçerli olmak üzere 172 nci maddede gösterilen yönetmeliğin yürürlüğe konulduğu tarihte,
- b) Kademe terfii, aylıklar, harçlıklar, mahrumiyet yeri ödeneği, öğrenim yurtları ve burslar, aile yardımı ödeneği, doğum yardımı ödeneği, ölüm yardımı ödeneği, temsil giderleri, emeklilik ikramiyesi (49 ncu madde uyarınca verilecek tazminatlar hariç) ve yakacak yardımına ait hükümleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun malî hükümleri ile birlikte,
- c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
- (b) bendinde yazılı hükümler yürürlüğe girinceye kadar bu konuları düzenliyen eski hükümlerin aynen uygulanmasına devam olunur.

Kıta tazminatı almaları sebebiyle evvelce çeşitli kanunlara istinaden aldıkları tazminat ve ödenekleri kesilecek olanlara, 1 Aralık 1967 tarihinden, 172 nci maddede yazılı yönetmeliğin yürürlüğe konulduğu tarihe kadar, verilmiş olan bu tazminat ve ödenekleri kıta tazminatından mahsubedilir. Mahsuptan artan farklar geri alınmaz.

VI - Uygulama

MADDE 210. — Bu kanunun tüzüklere ait hükümlerini Bakanlar Kurulu, diğer hükümlerini Millî Savunma, İçişleri ve Maliye Bakanları yürütür.

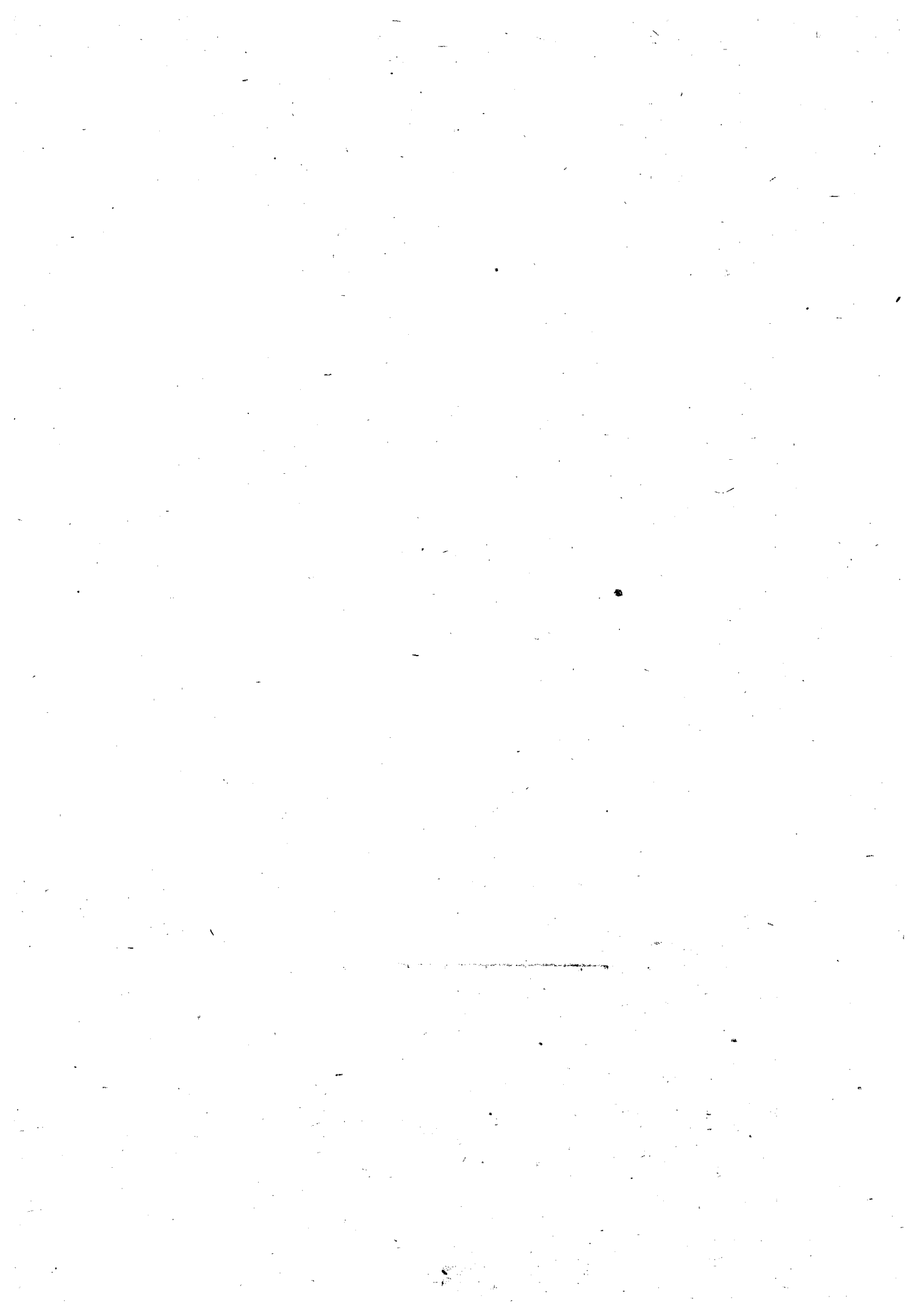

ASTSUBAYLARIN BEKLEME SÜRELERİNİ VE RÜTBELERİNE AIT KADEMELERİNİ GÖSTERİR

EK - 2 SAYILI CETVEL

RÜTBELER		Normal Bekleme Süresi	RÜTBELERE AIT KADEMELER																				Yaş Haddi						
Astsb. Çvş	3 Yıl	1 2 3																										43	
Astsb. Kd. Çvş	3 Yıl		1 2 3																										43
Astsb. Üçvş.	3 Yıl			1 2 3 4 5 6																									46
Astsb. Kd. Üçvş	3 Yıl				1 2 3 4 5 6 7 8 9																								46
Astsb. Baş. Çvş	6 Yıl					1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12																							49
Astsb. Kd. Baş. Çvş	6 Yıl						1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12																						55
Hizmet Yılları		1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36																											

↘
Yaş Haddi Hattı

ASTSUBAYLIKTA SINIR OLANLARIN BAKIMINDA SÜRELERİNİ VE KÜTBELERE AIT KADEMELERİNİ GÖSTERİR

EM-3 SAYILI ÇEVREL

		KÜTBELERE AIT KADEMELER																Yaş Haddi						
KÜTBELER	Normal beklenen süreler	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	28	29	30	31	32
Teğmen	3 Yıl																							
Üsteğmen	6 Yıl							1	2	3	4	5	6											
Yüzbaşı	6 Yıl																							
Hizmet Yılları		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				

Yaş Haddi 32

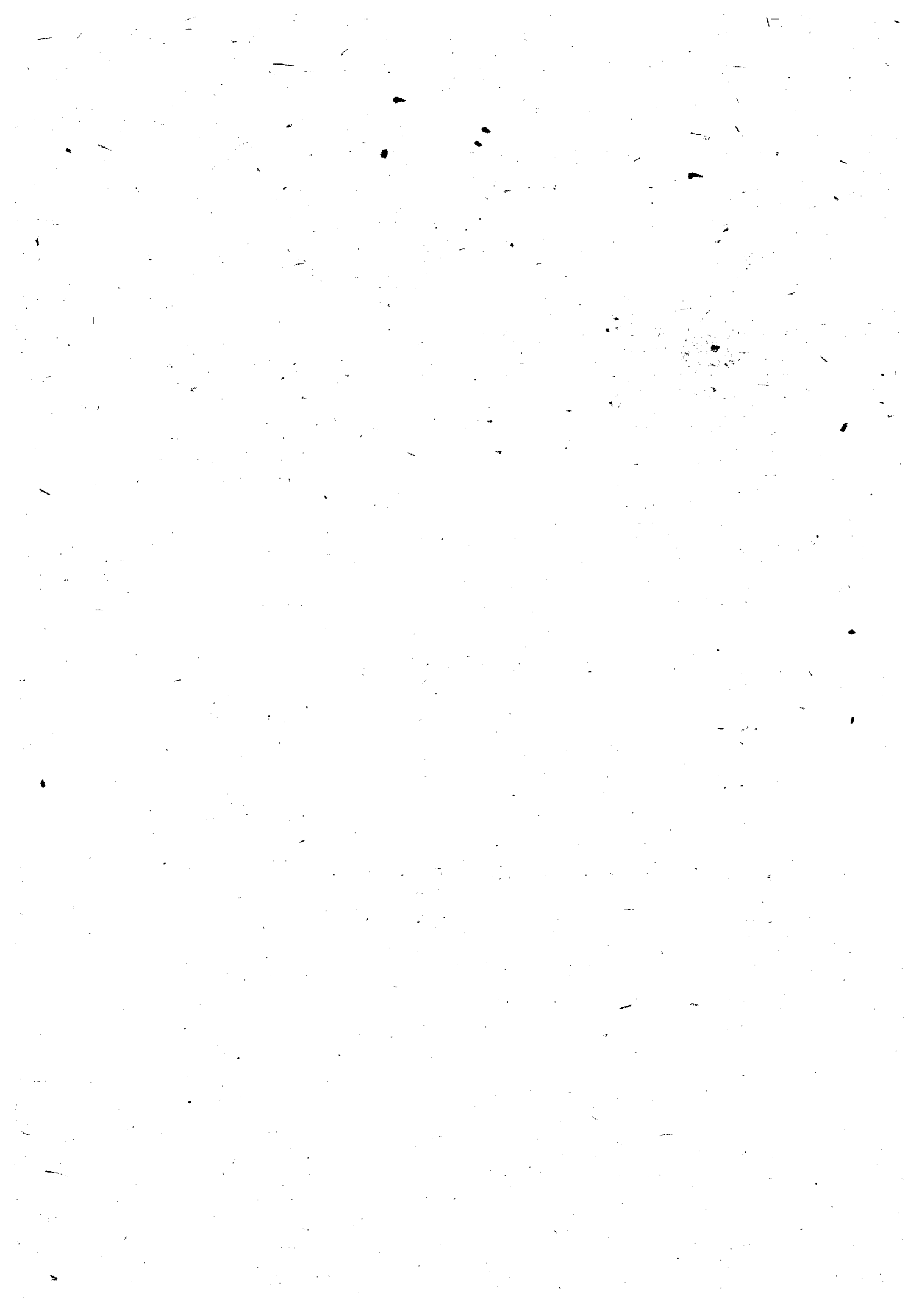

EK - 4 SAYILI CETVEL

Kıta tazminatı miktarı
168 nci maddede gösterilen
Albay aylığının

RÜTBELER

Orgeneral, oramiral	% 60
Korgeneral, Koramiral	% 50
Tümgeneral, tümamiral	% 40
Tuğgeneral, tuğamiral	% 30
Albay	% 20
Yarbay	% 18
Binbaşı	% 16
Yüzbaşı	% 14
Üsteğmen	% 12
Teğmen, astteğmen	% 10
Astsubay Kıdemli Başçavuş	% 15
Astsubay Başçavuş	% 13
Astsubay Kıdemli üstçavuş	% 12
Astsubay Üstçavuş	% 11
Astsubay Kıdemli Çavuş	% 10
Astsubay Çavuş	% 9
Uzman Jandarma Çavuşu ve Uzman Çavuş	% 6

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
7	102	259	42	77	3	21	146	543
12	51	477:478		85	389		147	585
16	89	318:324	43	87	6:26,26:65		148	660:688
	90	345:365		88	79:118		149	692,698:708
	91	382:405		89	125:146,146:175.			
	96	494:517			176:193			
	97	551:572		90	199:222,224:260			
	98	595:616		91	269:280,317:			
17	100	76:90			324,325:328			
	101	113:135		92	355:381,382:			
	102	160:186			400,403:420			
	104	267:285						
	105	304:314,314						
	107	379:401						
	109	441:461						
	111	530:549						
	112	576:603						
18	113	36:57						
	115	193:214						
	116	343:364						
	117	448:468						
	119	606:616,616:632						
	120	657:676,677:681						
19	121	28:55,55,84:87						
	122	98,119,149:152						

I - Gerekeçeli 156, 156 ya 1 nci ve 2 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisinin 89, 148 ve 149 ncu Birleşimlerine, 970 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 87 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon ile Karma Komisyon, Cumhuriyet Senatosu Millî Savunma, Malî ve İktisadi İşler ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.